

Mravná Čítanka.

Číslo XIX.

Učenie viery a mravov v príkladoch.

Z rôznych prameňov sobral:

P. Kazimír Riedl, S. J.

S dovolením vydavateľov z poľského preložil:

Jozef Buday,

farár v Moravskom Lieskovom.

Sväzku druhého sošit II.

Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha)
v Trnave (Nagyszombat).

Číslo podielových kníh 110.

Nihil obstat.

Victor Szücsy,
Censor.

Nr. 5.685.

Imprimatur.

Strigonii, die 15. Okt. 1908.

Medardus Kohl,
Eppus, Vicarius gen. subst.

Osvedčenie.

Ohľadom zázračných skutkov, obsažených vtýchto sošitoch, osvedčujeme sa dľa dekrétu pápeža Urbana VIII., že ich, nakoľko Cirkev o nich ešte sa nevy-slovila, neomylnému učiteľskému úradu Cirkve sv. podrobujeme a dotiaľ len ľudskú vierohodnosť im pripisujeme.

**Správa Spolku
sv. Adalberta (Vojtecha).**

Ježiš Kristus príde súdiť živých i mrtvých.

Súd bude dvojaký: jeden po smrti, — druhý posledný, čili všeobecný súd sveta. Súd posledný musí byť: 1., aby sa zjavne ukázala pravda, spravodlivosť a múdrosť Božia; 2., aby pred celým svetom bezbožní zahanbení a ctnostní vyvýšení boli. Na tomto súde ukáže sa, kto mal pravdu, — či tí, čo si posmešky robili z viery a ctnosti, a či tí, čo za svoju vieru a ctnosť trpeli; 3., aby Kristus Pán bol zvelebený od všetkých ľudí, zvlášte tých, ktorí v živote Ním pohrdali.

Neviditeľný súd.

Istý reholník, píše sv. Ján Klimak, menom Stefan, žil s nami v kláštore. Ponevác sa mu zdalo, že život v kláštore je nie dosť prísny, vyprosil si od predstaveného dovolenie, aby sa smel utiahnuť na púšť a tam prísnejší život viesť. Prežijúc mnohé roky v najprísnejšom pokání, vrátil sa konečne do reholníckej izbičky, aby v prítomnosti svojich bratov svoj život dokončil. Sotva ta prišiel, ľazko onemocnel a bol už blízko smrti. Deň pred smrťou opanoval ho strašný strach. Svíjal sa na lôžku od boľasti, oči obracal raz na pravo, raz na ľavo, ako by videl ukrutné strašidlá. Konečne

začal sa s kýmisi rozprávať, tak že všetci okolo stojaci dobre počuť mohli:

— To je pravda, riekol, — máš pravdu; nezapieram . . . ale za ten hriech za toľké roky som sa postil!

O chvíľu zase hovoril:

— Nie to som nikdy neučinil.

A potom:

— Pravda, ale za ten hriech som toľké slzy vylieval a za toľké roky som slúžil bližným!

Konečne povedal:

— Na to nemám čo odpovedať; zhrešil som, ale ufám v milosrdenstve Božom!

Bol to, dokladá sv. Ján Klimak, pohľad ukrutný a srdce rozrývajúci; všetci prítomní triasli sa od strachu. Čo sa stane so mnou, biednym hriešnikom, keď tento ctnostný stavec, ktorý tak miloval samotu a tak prísny život viedol, nemohol sa ospravedlniť z niekoľkých pokleskov v mladosti spáchaných, hoci štyridsať rokov prežil na pustatine, činiač najprísnejšie pokánie! (Sv. Ján Klimak: Rebrík do neba).

Obraz posledného súdu.

V deviatom stolytí požiadany bol sv. Metod, aby prišiel na dvor kráľa bulharského Bogorisa, ešte vtedy pohana. Lebo ten, dozvediac sa, že Metod je umným maliarom, poprosil svätého muža, aby pre ozdobu jeho paláca vymaľoval niekoľko obrazov, ktoré by boly vstave pri prvom pohľade hlboký dojem učiniť.

Metod, vidiac v tejto udalosti riadenie Prozreteľnosti, rozhodnul sa použiť maliarskeho umenia k cieľu svätému. Duchom viery nadchnutý a vrúcnou modlitbou posilnený, vymaľoval tak strašný

obraz, že na pohľad naň i divých mravov kráľa hrôza pojala. Obraz predstavoval posledný súd. Bolo tam vidieť Ježiša Krista, obklúčeného množstvom anjelov, ako prísneho Sudcu, sediaceho na spanilom tróne. Celé rady ľudí, bledých od strachu, očakávaly sudcovský výrok, ktorý mal nad osudom ich rozhodovať. Každá čiastka obrazu bola tak živá a výrazná, že to dodávalo sily samému predmetu. Ale tým väčšmi pojala hrôza kráľa, keď zručný maliar vysvetľoval mu jednotlivé čiastky obrazu:

— Tí, čo stoja na ľavej strane Sudcu, sú hriešnici, ktorí, v zatvrdlivosti zomrúc, odsúdení sú na večné muky pekelné, — tí zas, čo sú na pravici Sudcovej, predstavujú ľudí veriacich a ctnostných, ktorí pôjdu do neba, aby tam večné blahoslavenstvo s Bohom požívali.

Takému pohľadu a slovám Metodovým nemohol knieža odolať. Vzrušený a milosťou Božou osvietený, žiadal si hneď vyučeným byť v pravdách viery, a nezadlho obdržal krst z rúk Metodových.

Národ, nasledujúc príklad kniežaťa, prijal tiež vieru katolícku.

Akýže bude mať účinok na hriešnikov obraz posledného súdu, nie už maľovaný, ale sám opravdivý súd? (Schmid).

Kedy bude posledný súd?

Na poslednú nedeľu po svätom Duchu mal istý kňaz kázeň o poslednom súde. Všetci poslucháči, hlboko vzrušení, nahlas plakali, lebo i kňaz usiloval sa čo najdokonalejšie opísať, jak ukrutnou vecou je padnúť do rúk Boha rozhnevaného, aká hanba to bude pre hriešnikov, keď všetky ich špatné skutky pred celým svetom odokryté budú, keď Ježiš vyriekne tie strašné slová: „*Odídite odo*

mňa zlorečení do ohňa večného!“ — Keď konečne nastane boľastné lúčenie sa rodičov od dietok, ženy od muža, brata od sestry, — a jako jedni pôjdu do múk večných a druhí do neba.

Sotva kňaz sostúpil s kazateľne, priblížila sa k nemu osoba, známa v celej obci pre svoj pohoršlivý život. Slzy roniac, hovorila:

— Ach, duchovný otče, nemôžem ďalej vydržať. Ukrutne sa bojím súdu Božieho, lebo som veľká hriešnica! Kedy to bude ten strašlivý súd, lebo to ma najviac strachom naplňuje, že neviem, kedy?

A kňaz na to:

— A čo by si vtedy činila, keby si vedela, kedy ten súd nastane?

— Vtedy, riekla hriešnica, pôlepšila by som sa, vrátila by som sa k Bohu, vyhýbala by som príležitostiam k hriechu, dňom i nocou plakala by som nad svojimi hriechmi a prosila by som Pána Ježiša, aby ma nezatratil na strašlivom súde!

Kňaz, pohnutý touto rečou, odpovedal jej slovami sv. Augustina:

— Dcéra moja! Na tom nezáleží, aby si vedela, keby bude súd posledný; ži tak, ako by si žila, keby si vedela, že už zajtra budeš sa musieť ustanoviť pred súd Boží, — a budeš spokojná.

Tými slovami potešená, po niekoľkých dňoch dokonalej prípravy vyspovedala sa z celého života a odtedy žila ctnostne, tešiac sa sladkou nádejou, že Boh milosrdný bude jej láskavým Sudcom, (Mehler.)

Strach pred súdom Božím.

Svätý Ján Klimak píše, že našiel na jednej pustatine shromaždenie kajúcich hriešnikov, ktorých kajúcnosť bola snáď záslužnejšou, ako nevinnosť mnohých spravedlivých.

— Všetci, hovorí ten' svätý, boli skorej starými handrami obvešaní, ako odetí; obnažené prsia maly od mnohého bičovania krvou podbehlé; telá od slnečných lúčov očernelé a spálené; jedni z nich v najväčšej horúčosti ležali v rozpálenom piesku, ako by chceli za živa horeť; iní po dlhotrvajúcom smáde brávali kvapku vody do úst, — nie aby žízeň uhasili, ale aby ju ešte zväčšili a rozdráždili; iní, zadržiac za dlhý čas najprísnejší pôst, brávali smidku plesnivého chleba, odhryzli z nej kúšтик a ostatok odhodili, počínajúc znovu sa postiť, — preto ani ich tváre neboly podobné tváram živých ľudí, ale chodiacich kostlivcov. Neprestajne vylievali slzy, v nočnej tichosti schádzali sa k spoločnej modlitbe, počas ktorej tak žalostne vzdychávali, že by boli i kamenie k ľútosti pohli; potom vystierali vychudlé ruky a so slzami zaliate oči k nebu a volali:

— Ó, spravедlivý Bože! Ó, prísny Sudco živých i mrtvých! Ochotne uznávame, že za svoje hriechy dostatočného pokánia učiniť nemôžeme, lebo sme Ťa obrazili a rozhnevali; preto ani neprosíme, aby si nám odpustil všetok trest, lebo to je nemožné, aby hriech ostal bez trestu; ale dopraj nám len toľko času, aby sme tu za svoje hriechy pokutu podstúpif mohli, — a tak v onen deň, keď prídeš súdiť a hnev svoj vyleješ na bezbožných, ukáž nám láskavý obličaj Svoj, aby sme od strachu do zúfania neupadli! (Venedien.)

Zahanbenie bezbožných.

(Pořovnanie.)

Krvožižnivý cisár rímský Nero, chcējúc svojich senátorov a vöbec všetkých obyvateľov Ríma zahanbiť, učinil to nasledovným spôsobom:

Senátormi bývali vážení starci, rodom, múdrostou a bohatstvom znamenití. Týchto teda senátorov prinútil Nero, aby v divadle na javišti ako komedianti tancovali a tak ľud pospolitý zabávali. Po niekoľkých predstaveniach a mnohých prosbách podarilo sa im vymôcť si u cisára tú milosť, že sa mohli za maškary preobliecť, aby ich nebolo poznať. Tak teda museli zamaskovaní senátori, ako len vládali, na javišti skackať a tančiť, domnievajúc sa, že ich nikto nepozná.

Lež čo učinil Nero? Potajomne poslal na javište vojakov s rozkazom, aby senátorom náhle náličnice postřhali.

Ó, strašné zahanbenie! Ó, neznesiteľná hanba pre šedivých mužov! Tu stoja tí všetci pánovia pred obličajom všetkého ľudu, nevediac, ako hanbu svoju zakryť. Mnohí z nich nezadlho od hanby umreli.

Aké zahanbenie stihne bezbožných kresťanov v údolí Jozafatskom, keď ich skryté zločiny verejne pred celým svetom vyjavené budú!

„*Odkryjem, hovorí Pán skrze proroka Nátana, hanbu tvoju pred obličajom твоjim a uvrhnem na teba ošklivosť tvoju!*“ (Venedien.)

Tvár Sudcova.

(Porovnanie.)

Za časov cisára Leopolda stala sa vo Viedni nasledujúca udalosť:

Istý pyšný človek chlúbil sa v spoločnosti, že niet na svete takej hodnosti, spanilosti kráľovskej, alebo cisárskej, ktorej by sa on zľaknul.

— Na dôkaz toho, dôvodil, pôjdem sám k cisárovi a podám mu vlastnoručne prosbu a prednesiem ju i ústne bez najmenšieho strachu.

Leopold, pán láskavý, dozvediac sa o tom, chcel svojim dvoraninom pripraviť zábavu, i rozkázal, aby všetky predsiene, ktorými ten pyšný človek prejsť mal, obsadila osobná jeho stráž a sviatočne oblečení dvorskí sluhovia. Všetci mali robiť tvár prísnu a hrozivú, aby pyšného človeka prestrašili.

Keď už všetko bolo pripravené, prišiel onen pyšný človek, sprevádzaný štyrmi ozbrojenými švajčiarskymi vojakmi, do paláca. Sotva vkročil do prvej izby, trafil odvahu, keď videl toľko prísnych a rozhnevaných tvári generálov a dvorských pánov. Keď prišiel do druhej a tretej izby, vždy viac a viac sa ľakal, keďže tam grófi, kniežatá a iní páni dvorskí ešte sviatočnejšie boli vyobliekaní a ešte hrozivejšie na neho pozerali. Konečne, keď vstúpil do dvorany cisárskej, kde Leopold v úplnej sláve na tróne sedel, — keď uzrel na obidvoch stranách cisára kniežatá a pánov s obnaženými hlavami prísno na neho pozerajúcich, tak sa tejto nikdy nevidanej nádhere naľakal, že mlčal ako nemý, lebo ani slova prerieť nevládal. Smrteľná bledosť pokrýla mu tvár a bol by od strachu omdlel, keby ho láskavý cisár úprimnými slovami nebol vysvobodil z nesnádze.

Taký strach môže nahnať srdcu ľudskému pohľad na slávu zemskeho a smrteľného kráľa; čo vykoná teprv pohľad na slávu Kráľa neba i zeme, prichádzajúceho s mocou veľikou a velebnosťou, obkľúčeného vojskom anjelov, nesúcich meč spravodnosti Božej! (Venedien.)

Slová sv. Efrema.

Svätý Efrem, diakon z Edessy v Sýrii, išiel raz s dvoma spoločníkmi do mesta, — a pohliadnuc na nebo hviezdami posiate, vo vytržení zvolal:

— Keď už lesk telies nebeských je tak spanilý, aký spanilý bude lesk tiel vyvolených Božích na poslednom súde!

Nezadlho doložil:

— Trasiem sa pri samej myšlienke na ten strašný deň, keď Pán slávy príde súdiť živých i mrtvých! Ach, v akom stave bude vtedy duša moja? Akože sa ukážem pred tvárou prísneho Sudcu ja biedny hriešnik, plný pýchy uprostred ponížených, vlk medzi ovcami, suché drevo, nevydávajúce ovocia, uprostred tých, ktorí hojné ovocie pokánia činili? Mučeníci ukážu svoje rany, reholníci svoje ctnosti, — a ty, — hovoril k sebe, — ty hriešna duša, neukážeš nič, okrem chladnosti a pýchy!

— Ó, strašný deň, — hovoril ďalej. — Beda mi, beda! Kto sa opováži opísať, kto slovami vypovedať, kto poslúchať bez strachu to, čo sa v ten hrozný deň diať bude! Ó, plačte so mnou všetci, ktorí slzy máte, a ktorí ich nemáte, počujte, aký osud vás čaká, a preto nezanedbávajte dielo spasenia! V ten deň ľudia rozlúčia sa na veky: biskupi od biskupov, kňazi od kňazov, deti od rodičov, priatelia od priateľov! A po tom boľastnom rozlúčení volať budú zatratení k vyvoleným:

— S Bohom buďte na veky, svätí sluhovia Boží! Dobre sa majte, rodičia, deti, priatelia, — dobre sa majte! Dobre sa majte, proroci, apoštolovia, mučeníci! Dobre sa maj na veky i ty, najsvätejšia Panno, Matko Božia! Vy ste orodovali za nás, ale my sami nechceli sme byť spasenými! Dobre sa maj i ty, svätý životadarco Krížu, — s Bohom, prekrásny raju rozkoší a šťastia! Už ňa nikdy nevidíme! Hľa, už, už padáme do priepasti pekelnej, z ktorej niet vysvobodenia! . . .

Tak hovoril, plačúc a vzdychajúc, sv. Efrem, —

a ľud strachom trasúc sa a trpké slzy vylievajúc, k Bohu sa navrátil.

Dve bedničky.

Bol istý kráľ, veľmi mocný, pritom však i veľmi bohabojný. Ten raz chodil po svojej krajine, obkľúčený početnou družinou šľachty a vysokých úradníkov. Prihodilo sa, že išli proti nemu dvaja úbohí ľudia, núdzne oblečení, s tvármi bledými a vychudlými. Akonáhle ich zočil, hneď soskočil s povozu, a padnúc pred nimi na kolená, poklonil sa im, — a potom vstanúc, objal ich a bozkal. Magnáti a vysokí úradníci pohoršili sa nad takýmto počínaním si kráľa, lebo vraj poškodil tým hodnosti kráľovskej. Neopovážili sa však pred samým kráľom zatracovať skutok jeho, i požiadali brata jeho, aby mu on povedal, že by nezabýval na svoju hodnosť kráľovskú. Čo keď mu povedal, obdržal odpoveď, ktorej nerozumel. Mal však ten kráľ takú obyčaj, že keď niekoho mal na smrť odsúdiť, poslal sluhu svojho s trúbou pred dom odsúdenca, aby mu hlasom trúby smrť oznámil. Keď sa večer priblížil, poslal kráľ svojho sluhu pred palác brata svojho, aby mu zvestoval výrok smrti ohlasom zlopovestnej trúby. Očujúc brat zvuk trúby, zúfal nad svojím životom, celú noc strávil bez spánku a sosnoval svoj závet. Hneď včas ráno vydal sa potom spolu so ženou a deťmi pred palác kráľovský a plačúc a kvíliac čakal, čo s ním bude. Kráľ, dozvediac sa o jeho príchode, zavolať ho k sebe, a vidiac ho žalostného, riekol:

— Ó, ty hlúpy a nerozumný človeče! Keď si sa ty tak naľakal sluhu brata tvojho, proti ktorému si sa ničím neprevinil, akože si mohol haniť mňa za to, že som v pokore pozdravil sluhov Boha

môjho, ktorí mi hlasnejšie, ako hlas trúby, zvestovali smrť a strašný príchod Pána môjho, proti ktorému som sa toľko prehrešil? Hľa, ja, chcúc potrestať tvoj nerozum, užil som tohto spôsobu. A teraz potrestať chcem i nerozum tých, ktorí ťa ko mne poslali.

Tak poučiac svojho brata, poslal ho domov. Potom kázal zhotoviť z dreva štyri bedničky. Dve z nich kázal naplniť kosťami zomrelých, obíť zlatom a zlatým kľúčikom ich zamknul; dve však rozkázal pomazať z vonku smolou a z vnútra naplniť drahými kameňmi a perlami a potom jednoduchým povrázkom obviazať. Zatým pozval k sebe otáznych magnátov a úradníkov, a, položiac pred nich tie bedničky, pýtal sa ich, ktoré z tých bedničiek sú drahšie? Oni však, súdiac dľa zovňajšku, povedali, že tie, čo sú zlatom obité, musia byť drahšie, než tie smolou obliate.

Vtedy povedal kráľ:

— Vedel som, že tak budete súdiť, lebo vy len telesnými očami hľadíte na veci. Ale nemúdro robíte. Mali ste radšej nakuknúť do bedničiek, čo sa v nich nachádza, — a ktorá vec je drahá a ktorá daromná.

Rozkázal teda otvoriť napred pozlátané bedničky. Všetci hľadia a, vidiac tam kosti zomrelých, zarmútili sa veľmi. Kráľ však hovoril:

— Hľa, týmto bedničkám sú podobní ľudia, ktorí, odetí v pekné a drahé šaty, pyšní sú na svoju moc, zovnútra však plní sú skutkov špatných, hanebných!

Potom, otvoriac i druhé dve bedničky, ukázal im drahé kamene a perly v nich zatvorené, — a keď všetci so zadivením hľadeli na tie drahocennosti, riekol:

— Viete, komu sú podobné tieto bedničky?

Ľuďom pokorným, ktorí v núdzne šaty odetí boli! Vy, hľadiac na nich telesnými očami, súdili ste, že činím ujmu mojej hodnosti, keď sa pred nimi pokloním a ich bozkám. Ja však, hľadiac duševnými očami na ich poníženosť a krásnu dušu, súdil som, že sú hodnejší nad korunu a nach kráľovský.

Tak zahanbiac ich, dal im naučenie, aby nehľadeli na veci očami telesnými, ale duševnými. (Sv. Ján Damascen.)

O Duchu svätom.

Duch sv. pochádza od Otca i Syna. Cirkevný snem carihradský hovorí »vo vyznaní viery«, že »Duch svätý pochádza od Otca«, — ale nehovorí, že *len* od Otca; lebo slov: »i od Syna« nedodal, pretože to v ten čas nikto netajil. Predsa však od roku 447 počali najsamprv v Španielsku a potom postupne na celom Západe do vyznania viery dodávať slová »i od Syna«, lebo výslovne tak učí Písmo sväté. Pán Ježiš povedal: „*A ja vám pošlem Potešiteľa, Ducha pravdy, od Otca.*“ Tomu dodatku »i Syna« nikto sa neprotivil, až roku 866 Focius a roku 1043 Cerularius, oba patriarchovia carihradskí a pätylízační sluhovia cisárski, v tých dvoch slovách našli zámienku k odštiepeniu, čili odtrhnutiu cirkve na Východe od Cirkve západnej.

Pápež Urban II., ako otec kresťanstva, ľutujúc veľmi, že nesošivaný, v jedno tkaný plášť Kristov, rozumie sa Cirkev, pýchou patriarchov je roztrhnutý, svolal r. 1090 cirkevný snem, aby obe Cirkve zase spojil. Zavolať na ten snem i sv. Anzelma, arcibiskupa z Kantenbury, v Anglii. Keď už grécki biskupi svoje pochybnosti o pochádzaní Ducha sv.

predniesli a dlhými a netrebnými rečami celú vec zamotali, zavolať pápež hlasom silným:

— Anzelme, otče i majstre náš, kde si?

Anzelm vstal a pápež, kážuc mu sadnúť si k jeho boku, riekol:

— Uži svoju výrečnosť na obranu napadnutej jednoty Cirkve. Veď Boh k tomuto cieľu ti dal tvoju výrečnosť.

Anzelm, povstanúc, tak jasne a nepodvratne dokázal, že Duch sv. pochádza od Otca i Syna, že všetci Gréci umlknúť museli. Sotva že dokončil Anzelm svoju reč, hneď všetci prítomní kliatbu vyriekli na toho, kto by sa opovážil tajiť, že Duch sv. »i od Syna« pochádza.

Nastala všeobecná radosť, ale, žiaľ, trvala len krátko, lebo Gréci nezadlho znovu odstúpili od jednoty rímskej Cirkve. Teprv na cirkevnom sneme vo Florencii r. 1439, na ktorom i sám cisár grécky bol prítomný, prijali Gréci do vyznania viery i slová: »ktorý od Otca i Syna pochádza«. Myslelo sa, že nastane pokoj trvalý.

Ale sotva že sa grécki biskupi vrátili do svojich sídelných miest, povstalo proti nim i duchovenstvo i ľud. Mnohí z nich preľakli sa a znovu odpadli od jednoty, a i slovom i písmom zapierali to, čo vo Florencii slávnostne za pravdu uznali.

Pred šesťsto rokmi, t. j. od Fociusa až po cirkevný snem florencský, Gréci rúhali sa Duchu svätému, užívajúc pomlavy, vierolomstva a vzbury. Dnes podpisovali jednotu s rímskou cirkvou, zajtra túže jednotu trhali — slovom, nemali nikdy úprimnej vôle vrátiť sa do lona svojej matky, Cirkve rímskej.

Až Pán Boh, ačkoľvek veľmi milosrdný a shovievavý, vidiac odpor a stále zopieranie sa

proti Duchu svätému, vyniesol nad vierolomným cisárstvom gréckym výrok smrti:

— Nechceli ste mi slúžiť v pokoji a hojnosti, preto slúžiť budete vrahom, a slúžiť budete o hlade, smäde i v nahote; nechceli ste nosiť jarmo ľahké, ktoré vás činilo šťastlivými, budete nosiť teda jarmo, ktoré vás zničí. Národ, pochádzajúci od kraja sveta, príde a rýchlosťou orla podmaní si vás; národ ukrutný, barbarský, bez ľútosti, ktorého reči nerozumiete a ktorý nemá ani poňatia o útrpnosti a ľudskosti.

A hľa, divoký vífaz, Mohamed II., približuje sa ku Carihradu s vojskom 300.000 Turkov počítujúcim a oblieha krásne mesto, ako niekdy Titus Jeruzalem. Od počiatku mesiaca mája roku 1453 všetky okolité dediny obsadené boli vojskom, ľud ničiacim, a samo mesto od mora obliehalo námorné vojsko, pozostávajúce asi z 500 lodí.

Mesto bráni sa zúfale, ale konečne i sám cisár padnul.

Ľud ztratil odvahu, a Turci dobyli mesto na sviatok najsv. Trojice roku 1453. Rozzúrené vojsko rabovalo, páliło, ničilo všetko a neslýchaných ukrutností sa dopúšťalo. Štyridsaťtisíc ľudí zavraždili, šesťdesiat tisíc pojali do otroctva a ostatní rozprchli sa po svete. — Sultán musel sháňať ľud z rozličných krajov svojej dŕžavy, aby zaľudnil nešťastlivý Carihrad. Najväčši kostol na východe, zasvätený múdrosti Božej, Sofii, premenený bol na tureckú mečetu (modlitebnicu), a na starobytlých jeho vežiach vidieť miesto kríža polmesiac, — odznak Mohameda.

Ako Boh potrestal zapierateľov Syna svojho zborením Jeruzalema, — práve tak potrestal i zatvrdilých ruhačov Ducha svätého sborením Carihradu.

A čo myslíš, drahý čitateľu, že ten národ uznal svoje poblúdenie a vrátil sa k Bohu? Ani myseľ! Ešte i teraz spiera sa milosti Ducha svätého a volí radšej žiť v porobe a núdzi, ako navrátiť sa do lona pravej Cirkve Kristovej.

Duch sv. v podobe holubice.

Nielen nad Ježišom Kristom zjavil sa Duch svätý v podobe holubice, ale i nad námestníkom Kristovým, svätým Gregorom VII.

Keď roku 1084 Gregor VII. prišiel do Monte Kassína a tam slávnostnú omšu sv. slúžil, istý muž, menom Ján, stál nehybne blízko oltára. Keď zrak svoj na oltár obrátil, zrazu upadol do vytrženia, i videl sňahobielu holubicu so zlatou obrúčkou okolo krku stáť na oltári. Vzletiac ľahúčko, sadla si milá holubica na pravé rameno pápežovo, a, rozprestrúc krídla, obe ramená jeho prikryla, a tak dlho v tomto položení ostala, až kým pápež čiastku hostie do kalicha nevpustil. A znovu na pravé rameno si mu sadnúc, odletela odtiaľ na oltár, hlavičku milo nad hostiou sklonila a potom rýchlym letom vzniesla sa ku nebesiam. Keď spomenutý Ján prišiel z vytrženia k sebe, na nič z toho, čo videl, sa nepamätal.

Ale keď nasledujúcej noci zaspal, zjavil sa mu uprostred spalne akýsi nad slnko jasnejší muž. Zazrúc ho Ján, veľmi sa naľakal, a vyskočiac z postele, chcel útekem ujsť. Ten muž ho chytil za ruku a zadržal ho. A keď z rúk jeho nemohol sa vytrhnúť, preľakaný stál. V tom prišiel mu na pomoc človek iný, v biele rúcho odetý, a potešiac ho v zármutku, vysvobodil ho z rúk prvého muža.

Posmelený tým, opýtal sa Ján, kto je ten muž nad slnko jasnejší?

— *Slnko spravedlnosti*, — odpovedal muž v rúchu bielom.

— I tvoje meno mi povedz, prosím ťa.

— Netreba ti vedieť moje meno, ale odpovedz mi na moju otázku. Či sa pamätáš, čo si včera v kostole videl?

On však, zabudnúc všetko, počal si rozmýšľať, a keď mu napadlo, vyrozprával všetko po poriadku.

— Id', — riekol muž v bielom rúchu, — a všetko to povedz i pápežovi, a riekní mu, aby to, čo začal, s vytrvanlivosťou a pomocou Ducha sv. i dokonál (to jest, aby vysvobodil Cirkev zpod moci svetskej a obnovil mravy duchovenstva i ľudu).

To rieknuv, zmiznul.

Čože iného znamenal zjav holubice na ramene pápežovom, ak nie to, že ho Duch sv. svojím osvecovaním riadi a spravuje, a že to, čo do tých čias za svobodu cirkve bol vykonal, Duch sv. za dobré a užitočné uznal? (Baronius, II, 10, 11, ad an. 1084.)

Pôsobenie Ducha svätého.

Duch svätý učí a osvecuje cirkev; spravuje a riadi ju; On udeľuje milosť posväcujúcu; On osvecuje rozum, pohýňa srdce, teší, posilňuje duše ľudské v ctnosti, udeľuje dar múdrosti, rozumu, rady, moci, umenia. pobožnosti a bázne Božej; On konečne dáva i dary darmo dané, to jest dar jazykov, činenia zázrakov a proroctva. Menovite však javí sa moc pôsobenia Ducha svätého i v obrátení hriešnikov. Tu na dôkaz toho niekoľko príkladov.

Obrátenie na smrteľnej posteli.

Boli dvaja bratia, ktorých rodičia poslali do vyšších škôl do Paríža. Hoci za jedným cieľom

prišli do tohoto mesta, predsa viedli tam život rozličný, ba protivný. Mladší, bohobojný, pilne sa učil, modlil, čítal, i aby sa od druhých nepokazil, vyhýbal, ako nákazlivej chorobe, zlým spoločnostiam, a dušu svoju, akoby kvetmi, ozdoboval ctnosťami. Starší však ako poblúdlá ovca, pachtil po hriechu, zanedbávajúc učiť sa, spojil sa s rozpustilými mladíkmi, s ktorými drahý čas pri pijatyke, hrách v karty a pri rozpustilostiach trávil. Keď už tak dlhý čas žil a do hriechu vždy hlbšie upádal, nielen jeho spolužiaci, ale i poriadnejší ľudia začali ním pohŕdať.

Vidiac to mladší brat, viac rás ho prosil, aby, pre večného Boha, zanechal svoje ohavnosti. Ale keď ten, ako studený kameň, všetkým prosbám bol neprístupný a rozpustilý život zanechať nechcel, mladší brat, starostlivý o jeho spasenie, zaplakal nad ním a riekol:

— Pohŕdaš, brat môj drahý, Duchom svätým, ktorý ťa skrze mňa napomína, a smeješ sa z hrozieb jeho, ako z hračky detskej! Príde, príde čas, a nezadlho príde, kedy ofutuješ, že si sa tak urputne protivil volaniu Jeho.

To povediac, smutný odišiel. Medzitým však neprestával vrúčne prosiť Boha, aby zatvrdilé srdce bratovo obmäkčil ráčil. A Pán, ktorý prosbami verných nepohŕda, nechcejúc, aby taký ctnostný mládenec dlhšie zármutkom sa trápil, náhlou a ťažkou chorobou navštívil brata a na boľastné lôžko pripútal. Keď tak nemocný ležal a so strachom o skutkoch svojich rozmýšľal, zhrozený nad oškľivosťou ich, do priepasti zúfania upadnul. Tu raz v noci uzrel šedivého starca, pekného zovňajšku, jasným rúchom odetého, ktorý, stojac pri ňom, prísne na neho hľadel. Preniknutý jeho pohľadom, začal sa triasť na celom tele, i opýtal sa

starca, kto je a načo tak v pozdnej noci k nemu prichádza.

A stavec:

— Ja som Otec Nebeský, ktorý som ťa z ničoho stvoril; ktorý som do mladého tvojho tela život vliat, — dušu tvoju schopnosťami a telo smyslami obdaril, slnko, mesiac a hviezdy k tvojej službe na nebi zapálil, — a že by si život svoj napravil a pokánie činil, často ťa napomínal. Ale keďže si v zatvrdilosti svojej všetkými spasiteľnými napomenutiami pohŕdal, prichádzam k tebe, oznámim ti, že si »synom smrti večnej«.

To povediac, zmiznul, — a ten biedny mladoň tak sa nafakal, že mu pot s čela cícerkom tiekol.

Keď v strachu a bázni trávil svoj čas a čakal okamženie zatratenia, — uzrel nasledujúcu noc mládenca, úplne podobného onému starcovi, obnaženého, trním korunovaného, ktorý ťažký kríž na ramenách nesúc, hojne krvou zaliaty bol. Pristúpil k nemu, riekol:

— *Ja som Ježiš Kristus, Syn Boží*, ktorý, slutujúc sa nad hriešnymi ľuďmi, s neba som zostúpil, aby som ťa vykúpil, — znášal som hlad, žízeň, zimu a horúčost, bol som chytený, odsúdený a na hanebnú smrť vydaný. Ale pretože ty, nešťastný, — nepamätal si na tieto veľké dobrodenia, teraz prišiel som k tebe, aby som ti oznámil, že si »synom smrti večnej«.

To rieknuc, vzal do ruky z boka jeho tečúcu krv a vrhnul ju do tváre mládencovej.

— Vezmi, — zvolal — k svojmu zahanbeniu krv, ktorá iným ku spaseniu vyliata bola.

To povediac, zmiznul. A mladoň omdletýl utratiac všetku nádej, triasol sa, zblednul, zosine, a nevedel, kam sa obrátiť. I poslal pre svojho brata,

ktorý, vidiac ho tak zmeneného, dal sa horko plakať i hovoril:

— Čože sa stalo, že tvár tvoja tak náhle sa zmenila a sily tvoje upadly? Čo je, že som sa teraz naľakal tvojej biednej tváre, ktorá predtým bývala vždy plná rumenca? Kde sú tvoji drzí priatelia, ktorí ťa toľko ráz od môjho boku odviedli, a teraz ťa v priepasti tak strašného zúfania opustili? Mal si poslúchať moje spasiteľné napomenutia a nebol by si upadnul do tak hrozného stavu. Či som ti nepovedal, že nezadlho ofutuješ, že si sa protivil Duchu svätému? Ak choroba je príčinou tvojho smútku, neboj sa; mnohí už zo strašnej choroby vyviazli, — ale ak ťa hriechy znepokojujú, vtedy vzbud' predsavzatie polepšenia, pros za odpustenie, ľutuj, nezúfaj, — všemohúci Boh je láskavý, ktorý lotrovi v poslednom okamžení života nielen odpustil, ale i nebo prisľúbil.

Na tieto slová zomierajúci pozdvihol hlavu a vyrozprával svoje videnia.

Konečne riekol:

— Zatratil ma, nehodného syna, Otec nebeský; Ježiš Kristus vrhnul mi do tváre krv svoju najdrahšiu, a povedal, že som »synom zatratenia«. Keby som i krvavými slzami plakal, žiaľ môj nič mi nepomôže, keďže som už i tak zatratený!

Na to odpovedal mladší brat hlasom nádej vzbudzujúcim:

— Ak ťa i Otec nebeský, keď si ešte hriechy svoje neľutoval, zdanlive zatratil, — ak ťa Syn Boží, keď si ešte v zlej vôli zotrval, za nehodného uznal účastenstva svojich múk, — predsa nezúfaj: dokiaľ žiješ, máš čas k pokániu!

Poslúchni konečne aspoň teraz moju radu, — vezmi si pred seba polepšiť sa, obmy ošklivosť hriechov svojich pobožnými slzami, vyjav kňazovi

so skrúšenosťou rany svojej duše, a kto vie, či Duch svätý, ktorý dľa svedectva sv. Bernarda je samá dobrota Božia, a i sám je Bohom, kajúcemu ti neodpustí?

Týmito slovami bratovými nemocný trochu potešený, žiadal si kňaza, — a celý v slzách pohrúžený s takou lútosťou z hriechov sa vyznával, že pre slzy a lkanie len trhano mohol slovo za slovom vypovedať. Tak sa vyspovedajúc, Telo Božie prijímúc a olejmi svätými pomazaný čakal okamženie svojho odchodu so sveta.

Nasledujúcej noci prišiel k nemu akýsi muž, predošlým podobný, jasným rúchom odetý, ktorý na pravom rameni mal holubicu bielu ako sňah. Keď ku chorému pristúpil, vyjasnilo sa mu čelo a láskavým okom pozrel na neho. Čo vidiac mládenec, posmelený svojím vykonaným pokáním a a láskavosťou tej osoby, pýtal sa:

— Kto si ty, pane, ktorý si ko mne prísť ráčil a tak láskavým okom na mňa pozeráš?

— Ja som Duch svätý, ktorý pochádzam od Otca i Syna, a rovno ako oni mocou vládzem. I preto som prišiel k tebe, aby som ti oznámil, že hriechy tvoje sú ti odpustené a cesta do neba ti je otvorená.

Na tieto slová, zo stavu zúfania povstanúc, volal:

— Ó, Otče úbohých, ó, Potešiteľu duší utrápených, ó, sladké Útočisko všetkých núdznych, — čo to ja slyším? Či môže mi byť nebo otvorené, keď Otec i Syn na smrť ma odsúdili a do večných múk zatratili za to, že som ich tak ťažko a toľko ráz obrážal? Či mojím biednym pokáním ten strašný výrok nezmeniteľnej Pravdy môže byť zmenený?

Na to Duch svätý:

— Buď dobrej mysle a o spasení svojom nepochybuj, — lebo opravdivé pokánie má mocné

krýdla. Ono nekonečnej Velebnosti Božej násilenstvo robí, ono vífazi nad nepremožiteľným, mení nepremeniteľné, udobruje rozhnevaného. A teraz zotrjav v pokání, ktoré si započal, usporiadaj si majetok a ctnosťami, akými len môžeš, ozdobuj srdce svoje; — o tri dni prídeme ku tebe a soberieme dušu tvoju do nebeskej radosti.

To rieknuc, Duch svätý zmiznul. — Mládenec ten o tri dni pobožne zomrel a následkom svojho úprimného pokánia do neba sa dostal. (Magnum speculum exemplorum, a quodam Patre S. J.)

• Svätá Maria Egyptská.

Návrat a pokánie sv. Marie Egyptskej je povzbudzujúcim príkladom pôsobenia lásky Božej na hriešnikov. Ako dvanásťročná dievča opustila Maria dom rodičovský, odobrala sa do Alexandrie a za 17 rokov viedla tam život veľmi výstupný a hriešny.

Raz očula, že množstvo pútnikov vyberá sa na sviatok Nalezania sv. Kríža do Jeruzalema, a zo zvedavosti rozhodla sa ísť s nimi. Príduc do Jeruzalema, chcela spolu s ostatnými i ona vojsť do kostola, ale nemohla. Ustrnutá cítila, že neviditeľná akási moc drží ju na mieste. Pokúsila sa znovu vnísať do chrámu, ale zase ju čosi zadržalo. Unavená bezvýsledným bojom s neviditeľnou prekážkou, sadla si do kútika predsiene a rozmýšľala o príčine: prečo ona nemôže vkročiť do kostola. V tom okamžení prúd milosti Božej preniknul hriešnu jej dušu. Uznala celú veľkosť i množstvo hriechov svojich, — uznala, že nie je hodna vidieť kríž toho, ktorý toľko pre hriešnikov trpel, — i zalialy ju prehorké slzy. Plakala dlho usedave, a utíšiac sa trochu v náreku, uzrela na stene obraz Matky Božej. Tu prišlo jej na pamäť, čo tak často

slýchavala, že Maria je „Matka milosrdenstva, Utočisko hriešnikov«. Padla pred tým obrazom na kolená a prosila vrúcne Matku Najsvätejšiu, aby sa primlúvala u Syna svojho za ňu, sľubujúc, že sa odteraz polepší a bude činiť pokánie.

Po tejto modlitbe vošla už bez prekážky do kostola, kde, ležiac u nôh kríža Kristovho, plakala ďalej z veľkého a úprimného žiaľu nad hriechami. O nejaký čas vrátila sa znovu pred obraz Matky Božej, poďakovať sa jej, a vtedy uslyšala hlas:

— Id' za riekou Jordán a tam nalezneš pokoj!

Poslúchla a odišla na púšť s druhej strany Jordánu, keď sa napred vyspovedala a Sviatosť oltárnu prijala v istom kostole, vystavenom nad Jordánom. Tam prežila 47 rokov v najprísnejšom pokaní, živiac sa len zelinkami a korenkami. Človeka za celý čas nevidela, kým náhodou na pustatine nenašiel ju istý ctihodný reholník, menom Zozimus, ktorému so slzami v očiach vyrozprávala celý svoj život a návrat svoj k Bohu.

Rozlúčiac sa s ním, prosila ho, aby budúci rok na Veľký štvrtok priniesol jej prevelebnú Sviatosť oltárnu. Zozimus, ktorý býval v jednom kláštore nad Jordánom, prisľúbil jej to, a sľub svoj i zadržal. Na Veľký štvrtok prijala s vrúcnou pobožnosťou pokrm anjelský a modlila sa so Simeonom:

— Teraz, ó, Pane, prepustiš služobnicu Svoju v pokoji, lebo oči moje videly spasenie Tvoje!

Potom povedala ešte Zozimovi:

— Jedno dobrodenie prosím ešte od teba, otče, — vráť sa budúceho roku vo veľkom pôste sem; najdeš ma, ako sa bude Bohu líbiť.

Keď Zozimus o rok prišiel do jej pustovne, našiel ju mŕtvu, s rukami složenými na kríž, — a pri nej v piesku napísané nasledujúce slová:

— Otče, pochovaj tu, pre lásku Kristovu, telo biednej Marie, ktorá zomrela na Veľký piatok, a modli sa za mňa!

Zozimus chcel vyplniť poslednú jej žiadosť, ale bol v nesnádzach, nemajúc čím vykopať hrob. V tom vyšiel z hory lev, oblízal nohy mŕtvoly a vyhrabal do zeme veľkú, hlbokú jamu, do ktorej vložil Jozimus mŕtve telo svätej pustovnice. — A vrátiac sa do kláštora, vyrozprával bratom celú udalosť. Svätá Maria Egyptská zomrela roku 421. (Z Bolandistov. Schmid, sväzok I., str. 190.)

Egidius.

Egidius, syn Vailladarosu, veliteľa mesta Kóimbry v Španielsku, stal sa už v mladosti kanonikom a opátom; nedbajúc však na svoju kňazskú dôstojnosť, žil verejne život hriešny, výstupný.

Zrazu pocítil v sebe chuť ku vede lekárskej, a z tej sa potom vyvinula vôľa ku čarodejníctvu. Odriekol sa viery a za sedem rokov učil sa tajomné to umenie v jednej jaskyni neďaleko mesta Toleda. Potom odišiel do Paríža, kde svojou čarodejníckou a lekárskou zručnosťou nadobudnul si veľký chýr. Prihodilo sa však raz, že, prechádzajúc sa po svojej izbe a rozmýšľajúc nad svojimi skutkami, zazrel pred sebou jazdca s koplou v ruke, s hrozným obličajom, — ktorý, dotierajúc na neho, ako by ho chcel pošliapať, zvolal strašným hlasom:

— Polepši sa, bezbožníku, polepši sa!

Egidius zlaknul sa síce tohoto videnia, ale keď ho strach pomínul, žil zase predošlým spôsobom, a ani nepomyslel na polepšenie života. O niekoľko dní zase ukázal sa mu ten istý jazdec, ale ešte hroznejší a strašlivejší a privolať mu:

— Zanechaj svoj bezbožný život, zanechaj, lebo zomreš!

Egidius klesnul na zem.

— Ó, áno, pane, — skríknul, trasúc sa od strachu, — polepším sa, polepším sa!

V tom bodnul ho jazdec kopiou slabo do prsú a zmiznul.

Egidius myslel, že utrpel smrteľnú ranu. Po dôkladnom prezretí tela však nenašiel na ňom ani najmenej rany; ale od toho bodnutia stala sa v srdci jeho nespozorovane veľká zmena. Založil hneď v izbe oheň, hodil doň všetky čarodejnícke knižky a prístroje, a vrátil sa do svojej otčiny, nedbajúc ani na zimnicu, ktorá ho na ceste napadla.

Príduc do Valencie, vstúpil do kláštora otcov Dominikánov. Tu teprv povstal v ňom nepokoj a ťažký boj jeho dobrého predsavzatia s predošlým výstupným spôsobom života, ktorý sa mu stal skoro druhou prirodzenosťou. Súc predtým veselým a mnohomluvným, predovzal si teraz mlčať; ale v jeho náruživnej prirodzenosti povstalo náledkom toho veľké vzbúrenie, ktoré ho skoro zničilo; no po nevýslovných bojoch a utrpeniach Egidius predsa v svojom chvalitebnom predsavzatí vydržal.

Vyššie sedem rokov trápily ho najukrutnejším spôsobom zjavenia zlých duchov, ktorí usilovali sa ho priviesť do zúfalstva. Po dlhých a ťažkých bojoch konečne predsa úplne zvíťazil nad sebou a nad pokušeniami zlého ducha a vyšinul sa na muža svätého života. Roku 1233 stal sa provinciálom svojej rehole, a ako už za života, tak i po smrti, ktorá ho zastihla roku 1257, divotvorcom. (Herbst.)

Ján Gvalbert.

Ján, narodený v 11. stolytí z bohatých a znamenitých rodičov vo Florencii, obdržal dľa obyčaje

vtedajšieho času svetársku výchovu. Znamenité postavenie a bohatstvo zaslepily ho úplne, — a zemske majetky a šťastie, — jako sa to už často stáva, — boly mu na škodu duše. Nemožno dvom pánom slúžiť; keď pozemské žiadosti zavládnu srdcom, zapomína sa na Boha a človek stáva sa otrokom hriechu, služobníkom tohoto sveta.

Ale milosť Božia je zázračná a nevyskúmateľná. Smutný prípad v rodine slúžil mu k prebudeniu sa zo spánku hriechov a k navráteniu sa k Bohu. Jediného jeho brata Huga zákerníckym spôsobom zavraždil istý zemän. Vtedy otec jeho zaprisahal sa, že neuspokojí sa dotiaľ, pokým nezabije vraha, a rozkázal prisahať i Jánovi, že zavraždí vraha, kdekoľvek ho stretne.

Živý a ohnivý Ján hneď bol hotový vyplniť rozkaz otcov. Keď raz na Veľký piatok, vracajúc sa s vonkova domov, stretnul sa na úzkom chodníčku s vrahom, ihneď tasil meč, aby ho prebodnul. Vrah, nemohúc utiecť, padnul mu v strachu k nohám, i prosil ho so zopiatymi rukami a zaklínajúc v mene Ježiša Krista, ktorý v ten deň za nás umrel a modlil sa za svojich vrahov, aby mu odpustil a život daroval. Spomienka umierajúceho na kríži Spasiteľa tak veľmi dojala Jána Gvalberta, že spustil vyzdvihnutý už svoj meč, podal vrahovi ruku a riekol:

— Nemôžem ti odprieť, o čo v mene Ježiša Krista prosíš. Odpuštam ti, brat môj! Modli sa za mňa k Bohu, aby tak i mne hriechy odpustil. A prepustil ho.

Od toho času rozmýšľal, že on svojím hriešnym životom bol ešte horším vrahom, lebo bol vrahom svojho Spasiteľa, vrahom svojej nesmrteľnej duše. Pod vplyvom týchto vážnych myšlienok zošklivil sa mu svet, i pocítil mocnú túžbu, ktorá ho ne-

odolateľne tiahla do blízkeho kláštorného kostola. Tam padol pred obrazom Ukrižovaného na kolena a prosil vrúcne za odpustenie hriechov. A Boh neodoprel mu milosť svoju, tak že Ján, obodrený a premenený na ducha, rovno šiel k opátovi toho kláštora a kolenačky ho prosil, aby ho prijal do rehole. Nezadlho potom obliekol rúcho reholnícke a skrze mŕtvenie tela a ducha utvrdil sa v svätom živote natoľko, že slúžil bratom reholným za svätý vzor dokonalosti.

Pozdejšie chceli ho vyvoliť i za opáta; ale Ján volil si radšej prísny, kajúci život v tichej dolinke Vallis umbrosa — a konečne stal sa zakladateľom novej rehole. (Dr. J. Herbst, sväzok I., str. 306)

Jakoponi.

Jakoponi, narodený v Umbrii, neďaleko Rímu, zo zemianskej rodiny Benedottonich, obdržal pri krste svätom meno Jakuba; ale pozdejšie z pokory sám nazval sa Jakoponim. Dlhý čas plnil povinnosti súdneho pravotára, — a súc živého temperamentu, žiadostivý slávy, zbehlý vo všetkých otázkach svojho úradu, pritom milovník zovňajšku, oddaný bol celou dušou svetu a príjemnostiam jeho. V tom prihodilo sa, že následkom zlámania sa sedadiel počas divadelného predstavenia žena jeho utratila život. Keď ju zobliekli, našli na jej tele pichľavy pás. Táto kajúcnosť a prísnosť manželky, o ktorej svetu oddaný Jakub ani pochopu nemal, učinila naň hlboký dojem a premenila ho úplne.

S tým is.ým zápalom, s ktorým doteraz slúžil svetu, posvätil sa potom službe Božej. Ut ahol sa od verejného života, majetok svoj rozdal chudobným, vstúpil do tretieho rádu sv. Františka, a od toho času usiloval sa premáhať seba samého, panovať

nad svojimi náruživosťami a činiť pokánie za hriechy. Tým cieľom, aby pokánie činil za svoje predošlé pachtenie po márnej sláve, rozmýšľal nad tým, akým spôsobom mohol by sa stať smiešnym, predmetom posmeškov a opovrhnutým, ako najbiednejší a najhorší medzi ľuďmi. I robil a hovoril veci, ktorými stával sa smiešnym pred ľuďmi. Napomínania a výstrahy pokrevných len zdvojnásobňovali jeho horlivosť v uponižovaní sa pred svetom, i používal každú príležitosť, aby ním pohrdali. A dosiahol svojho cieľa úplne; deti za ním po uliciach behaly a posmechy si z neho tropily. Jakub prijímal to pokojne a s radosťou. I starší obyvatelia Umbrie nachádzali v ňom obľubu, chodiac k nemu na rozhovor, — jedni, aby ho podráždili, — druhí, aby počúvali jeho vážne a povzbudzujúce slová.

Na tento spôsob žil za desať rokov, cvičiac sa v panovaní nad sebou. Po uplynutí tohoto času zdalo sa mu, že takýto spôsob života môže sa mu stať už nebezpečným, a že lepšie bude, keď vezme na seba prísnu poslušnosť reholnícku: rozhodnul sa teda vstúpiť do rehole sv. Františka. Lež bolo mu premôcť mnohé prekážky, kým svoj úmysel uskutočnil. Bratia reholní totižto váhali prijať do rehole človeka, ktorého v celom meste považovali za choromyseľného.

Ale keď Jakoponi predniesol im svoju krásnu pieseň o pohrdaní svetom a ničomnosťou jeho, zamysleli sa, a poznajúc z nej vznešeného jeho ducha, nadľudskú pokoru a vrúcnu lásku k Bohu, — s otvoreným náručím prijali ho medzi seba. Ako reholník usiloval sa pri každom kroku sa uponižiť, činiť prísne pokánie, konať i najnižšie služby kláštorné, — a každé od prác zbývajúce okamženie strávil na modlitbe. Ústa jeho prespevovaly vždy pekné piesne, lebo Boh obdaril ho darom spevu a bás-

nictva. Ostala po ňom krásna sbierka »Piesní duchovných«. Zomrel roku 1306. (Dr. Ferd. Ign. Hebst, sväzok I., str. 308.)

Eudoxia.

Eudoxia, rodom zo Samarie, žila za časov cisára Trajana, na počiatku druhého stoloetia. Boh obdaril ju hojne mnohými dobrými vlasnosťami; mala bystrý rozum, živú a veselú myseľ a bola pritom neobyčajne krásna. Ale božské tieto dary byly jej len na škodu duše a staly sa príčinou jej úpadku. Bola ľahkomyselná a k telesnej láske nachýlná; pekné šaty, svetské zábavy a príjemnosti tohto sveta staly sa jediným cieľom jej života.

Tak pohrúžená vo svete a v užívaní rozkoší jeho, opustila Samariu a odišla do Heliopolu, veľkého mesta v Cilicii, aby v cudzom kraji, ďaleko od dozoru rodičov i pokrevných, viesť mohla život ešte svobodnejší a ľahkomyseľnejší. Tu získala si mnoho zvelebovateľov a otrokov svojej krásy, a potom viedla život veľmi zlý a pohoršujúci. V celom meste držali ju za ženskú najpeknejšiu, najbohatšiu, ale spolu i najľahkomyseľnejšiu. Mnohí mužskí uchádzali sa o ňu, a ona stala sa príčinou ich úpadku a záhuby. Ale Boh, ktorý nechce smrť hriešnika, obrátil milosrdné oči svoje na túto biednu zaslepenú hriešnicu, ako kedysi na onú Samaritánku pri studni Jakobovej, a dal jej okúsiť vody života večného. Obrátenie Eudoxie stalo sa nasledovne:

Istý reholník, menom German, cestoval cez Heliopol a stavil sa u svojho pokrevného, ktorý bol kresťanom. Reholník vstal o polnoci pomodliť sa svoj breviár, a potom, aby nezaspal, čítal nahlas o ukrutných trestoch a mukách pekelných, ako i o nevysloviteľných radostiach neba. Ponevác dom

tohto kresfana stál v susedstve domu Eudoxie tak, že spalňa jej oddelená bola od izby, v ktorej býval reholník, len tenkou stenou drevenou, preto zobudily Eudoxiu zo sna hlasité modlitby a čítanie Germana. — Počúvala so zaujatou a zo ženskej zvedavosti zavolala ho ráno k sebe, aby sa dozvedela, čo znamená taký spôsob života a jeho nábožnosť. German, ktorý hriešnicu neznal, prišiel k nej.

Eudoxia opýtala sa ho:

— Aký to život vedieš? Prečo sa trápiš? Čo si robil dnes v noci? Prečo si tak hlasno rozprával, keď si bol samotný?

Svätý sluha Boží poučil ju teda o živote a náboženstve svojom, — vysvetlil jej, prečo žije tak a nie ináč, a s dojatím rozprával jej o následkoch dobrého i zlého života, o nebi a pekle, o večnej odplate a trestoch, a rozprával s ohňom i zápalom, lebo bol ešte pod vplyvom nočných svojich rozjímaní.

Ako hrom pôsobila táto nadšená reč na hriešnicu. Plačúc a rukami zalamujúc, zvolala zúfale:

— Tak teda ja som už ztratená, ztratená na veky!

German opýtal sa jej, akú vieru vyznáva a aký život vedie.

— Som vlastne Samaritánkou, — odpovedala hlasom plným boľasti, — ale žijem podľa vlastných chůfok a popudov a nestarám sa o nič. Ach, povedz, zaklínam ťa, či môžem ešte vyhnúť tým strašným trestom pekelným.

German odpovedal:

— Jestli sa z celého srdca navrátiš k Bohu, vtedy ukaže sa ti láskavým a odpustí ti hriechy pre zásluhy Ježiša Krista, Syna svojho, ktorého zoslal pre vykúpenie hriešnikov.

— I čože mám teda teraz činiť? -- pýtala sa znovu Eudoxia.

Sluha Boží jej odpovedal:

— Aby si dosiahla spasenie, potrebné ti je predovšetkým pokánie, viera a krst; prestaň páchať hriechy, zavolaj si katolíckeho kňaza, daj sa od neho poučiť o viere kresťanskej, o spôsobe činiť pokánie a o svätosti života, — a jestli uveríš, čo ti on povie, a verne všetko vyplníš, vtedy obsiahneš skrze prijatie krstu svätého odpustenie hriechov.

— Ó, áno, učiním všetko, čo hovoríš, — povedala uplakaná a vzrušená hlboko a bezodkladne rozkázala sluhovi, aby jej zavolať kňaza.

Kňaz prišiel, ale kto opíše jeho zadivenie, keď videl, k akej ho to ženskej zavolali! Tá však vrhla sa mu k nohám a, usedave plačúc, dala sa prosiť o slová života a o krst sv. Vyznala, že je veľkou hriešnicou, — ale počula, že milosť Božia je väčšia, než všetky jej hriechy, a že to ju povzbudzuje a potešuje.

Kňaz ďakoval napred Bohu za nekonečnú jeho milosť a milosrdenstvo, a potom povedal skrúšenej hriešnici:

— Kto úprimne zamýšľa činiť pokánie za hriechy svoje, ten musí napred rozjímať o svätosti Boha a vlastnej nehodnosti, — o spravodlivosti Božej a veľkosti vlastných hriechov, — o добрote Božej a vlastnej nevďačnosti, — o nekonečnej velebnosti Božej a vlastnej ničote a bezbožnosti — U toho musí sa premeniť žiadosť tela na zármutok a utrpenie, pýcha a samolúbošť na pokoru a zaprenie seba, nevšímavosť oproti Bohu na nekonečnú lásku k nemu. Ale takto kajúcnik nežije pre seba, lež v Bohu, pre Boha, pre slávu a službu Jeho; nie dľa vôle svojej, ale Božej, a tým činom navracia sa a vplýva do duše jeho milosť Božia. Eudoxia,

začni činiť pokánie; shoď so seba šaty nádherné a obleč sa do skrúšenosti a poníženosti; — za osem dní cvič sa v pôstoch, modlitbe, v rozjímaní o hriechoch svojich a o nekonečnej spravodlivosti a milosrdenstve Božom.

Eudoxia prijala túto pokutu so srdcom skrúšeným, a keď po ôsmich dňoch svätý German ju navštívil, presvedčil sa, že zmenila sa úplne na duši i na tele. Duša jej bola svätá a telo vychudnuté, zmorené tak, že nemohol v nej poznať predošlú hriešnu Eudoxiu. I divil sa veľmi milosti Božej a prísnemu pokániu. Kajúcnica však povedala mu:

— Vzdávaj vďaky Pánu Bohu; že mne nehodnej preukázal také veľké milosrdenstvo. Prvých šesť dní som len neprestajne plakala nad veľkosťou mojich hriechov a nad dobrotou Božou ku mne; a keď som na siedmy deň prejatá žiaľom a ľútosťou ležala na zemi a modlila sa, obkľúčilo ma zrazu veľké svetlo, — stal pri mne anjel, ktorý ma pozdvihol do neba, ukázal mi zástupy anjelov, ktoré sa nado mnou tešily a prialy mi šťastia, že už k nim prináležim. Pohrúžená v tom zázračnom videní, uzrela som potom pri sebe akési strašné zviera, ktoré, ukrutne zavýjajúc, oborilo sa na Boha, že znovu jedna duša bude mu nespravodlivo vyrvaná; ale nebeský hlas odpudil čerta slovami že ľúbi sa Bohu obdarit milosťou svojou skrúšených hriešnikov. Hlas ten potešil ma a uistil o láskavosti a pomoci Božej. A teraz, prosím ťa, buď mojim vodcom na ceste pokánia a spásenia, a povedz mi, čo mám činiť, aby som sa Bohu poďakovať mohla za nevysloviteľnú Jeho dobrotu, aby som sa Mu ľúbil a slúžiť mohla na veky?

Sluha Boží, tešiac a diviac sa nad milosrdenstvom Božím, prisľúbil jej svoju pomoc — Dal jej návod k boju duchovnému a životu svätému, i poslal ju

k tamejšiemu biskupovi, aby ju o spasení dôkladne poučil a ku prijatiu krstu svätého pripravil. Potom sa s ňou rozlúčil, vidiac, že vzbudil v nej úprimný žiaľ nad hriechmi, vôľu činiť pokánie a žiadosť po spasení.

Biskup už bol počul o jej obrátení, lenže predsa pochyboval, či bude úprimné a či dlho potrvá. Eudoxia, prídúc k nemu v šatách kajúcich, padla mu k nohám, a prosila ho, aby ju krstom svätým prijal medzi veriacich. Biskup vyslyšal vrúcnu jej prosbu, velebiac Boha za viditeľný zázrak jeho.

Eudoxia, aby pretrhla všetky sväzky so svetom a sotrela i poslednú pamiatku na hriechy, prepustila všetkých svojich sluhov a otrokov, obdarila ich hojne a napomenula k pokániu a bázni Božej.

— Nasledujte mňa, — povedala im; — pohoršovala som vás predtým hriešnym životom, včul chcem vám dať príklad, ako sa činiť za hriechy pokánie.

Celý svoj majetok odovzdala biskupovi, aby ho rozdal medzi chudobných. Telo svoje morila hladom a prísnyim pokáním; duši svojej odoprela všetky príjemnosti svetské, krmiac ju za to modlitbou; najčastejšie zdržovala sa v kostole, neskladajúc tvrdé rúcho kajúcnosti. Ako predtým bola všetkým na pohoršenie, tak teraz stala sa pekným vzorom ctnosti a dokonalosti.

Potom odišla na púšť, kde po mnohých bojoch a skutkoch kajúcnych konečne dňa 1. marca 114. roku za vieru Kristovu smrť mučenícku podstúpila.

Boli ju totiž obžalovali pred námestníkom Aureliánom, že má nesmierne bohatstvá, ktoré skrýva vo svojej pustovni. Žaloba táto prišla námestníkovi veľmi vhod; zaraz vyslal oddiel vojska, aby jej peniaze sobrali. Ale Pán Boh prišiel jej na pomoc. Jedinou jej zbraňou bola modlitba. Neviditeľná ja-

kási moc zadržala vojakov ďaleko od jej izbičky, — a divoká zver, ktorá vyrútila sa na nich z lesa, roztrhala ich všetkých, vyjmúc troch, ktorí utiekli a zvestovali námestníkovi, čo sa stalo. Syn Aureliánov, rozhnevaný nad tým, sobral ešte viac ľudí a sám išiel pre tie poklady; ale prv, než ta došiel, spadnul s koňa a zabil sa. Námestník, rozzúrený hnevom, rozhodnul sa vypomstiť na Eudoxii. Lež istý Filostratus odviezol ho od toho úmyslu, radiac mu, aby sa radšej pred Eudoxiou uponížil a prosil ju, že by sa modlila za život jeho syna. Aurelián radu poslušnu, napísal Eudoxii list, v ktorom ju prosil, aby mu odpustila a za jeho milovaného syna u Boha orodovala. Eudoxia odpovedala mu v liste, ktorý miesto pečate opatrla krížom, že mu nielen odpúšťa, ale i modliť sa bude za svojho nepriateľa.

List priložili na mrtvé telo námestníkovho syna, ktorý vstal živý a zdravý. Zázrak tento tak mocne pôsobil na Aureliána a celý jeho dom, ako obyčajne zázraky pôsobia: vzbudil v ňom vieru a predsavzatie dobrého života.

Námestník s celou rodinou i sluhmi uveril v Ježiša Krista a umrel ako príkladný, bohabojný kresťan.

Za cisára Trajana vypuklo prenasledovanie kresťanov. Eudoxia bola rozchýrená na celom okolí pre jej svätosť a zázraky. Nový námestník tej krajiny Vincencius rozkázal v tichosti sňať jej hlavu, aby nepovstala vzbura medzi ľuďom. Pokánie a viera obsiahla týmto činom najhojnejšiu odplatu, radosti nebeské.

O cirkvi katolíckej.

Pán Ježiš založil jednu, svätú, všeobecnú (katolícku) cirkev, ktorá to isté učenie nepremenené zachováva a ohlasuje, ktoré ohlasovali apoštolovia od samého Krista Pána vyučení. Viditeľnou hlavou tej cirkve je rímsky otec, pápež. On spolu s biskupmi tvorí cirkev učiacu; kňazi a veriaci, ktorí to isté učenie vyznávajú, tie isté sviatosti užívajú a v jednote s rímskym pápežom sú, tvoria cirkev poslúchajúcu. Kňazi učia len v mene a miesto biskupov.

Tá istá obeta.

V pozdnej jaseň roku 1845 odišiel istý mladý človek, svedený nádejou »zlatých vrchov«, s bôľom v srdci, ale tiež i s nádejou šťastlivého návratu, do Ameriky. Po mnohých a nebezpečných prekážkach došiel konečne ku cieľu svojich žiadostí. Ale keď za morom znovu vystúpil na suchú zem, nevysloviteľný strach ho pojal. Samotný, od všetkých opustený, cudzí, reči neznalý, bez priateľa i radcu, stál dlho na jednom mieste, nevediac, čo si počať; s tesknotou vrátil sa v mysli zpoza mora ku všetkým tým, ktorých opustil, miloval a od ktorých toľké dôkazy lásky zkusoval.

Preberúc sa zo zadumenia, chodil zamyslený po uliciach New Yorku, jedného z hlavných miest Ameriky. S podivením pozeral na krásne, ohromné paláce mesta; ale neznajúc tam nikoho, nevedel,

kam sa obrátiť, komu sa prihovoriť, koho sa čo opýtať. Už skoro zúfal a počal ľutovať, že opustil drahú otčinu, — keď zrazu začul hlas zvona, ktorý ho milo do kostola volal. Rozradostený šiel za tým hlasom, — a čo uvidel? Hľa, kňaz katolícky vyšiel k oltáru v takom istom omšovom rúchu, ako v jeho otčine, aby obetoval najsvätejšiu obeť. — Medzitým na chóre zaspievali, — a keď skončili, kňaz silným hlasom zanôtil »Gloria . . .«

Plný nebeského nadšenia, padnul na kolená a velebil božskú všemohúcnosť a múdrosť! Pohružený v modlitbe volal :

— Ó, nebeská, ó, svätá cirkev! Ako v mojej otčine, hovoríš i tu tým istým jazykom, konáš to isté tajomstvo, tú istú slávu Božiu ohlasuješ!

Ó, zázračná jednota, nevysloviteľná harmonia! Zlatých vrchov, aké som si sľuboval, som nenašiel; ale mám znovu svoju vieru, svoju cirkev a jej dobrodenia a potechu! Stokrát Ti vďaky vzdávam, ó, Bože, — viac si nič nežiadam!

So slzami v očiach vyšiel z kostola a hľadal si šťastie. (Mehler.)

Predošlá matka.

Troje milých dietok: dievčatko, majúce deväť rokov, druhé desať- a chlapček dvanásťročný, brat a sestričky, deti neobyčajne milé, dľa zovňajšku mestské, stály v Castle Garden v New Yorku a živo rozprávaly sa so štvrtým chlapčekom, ako malí mudrci. A o čom? Hľa, o obrázkoch a knižočkách, ktoré práve od protestantských pastorov dostaly.

— Ja som evanjelik, — hovoril štvrtý chlapček k troje dietkam, — vy nie ste evanjelici; pravda, vy ste katolíci?

— Áno, áno, my sme katolíci, — riekly jedným hlasom sestričky a brat, — ale teraz budeme evanjelikmi!

Ja som stál neďaleko a so záľubou díval som sa na besedujúcu spoločnosť malých, ale nad poslednými slovami troch malých detí som sa veľmi zarazil. I priblížil som sa k nim s otázkou:

— Teda ste vy katolíci, dietky moje?

Šesť nevinných očiek obrátilo sa ko mne, pokým sladký úsmev sa ihral na ich červených tváričkách.

— Áno, my sme katolíci.

— A čo to znamená, že ste prv povedaly, že teraz budete protestantmi?

— Lebo naši rodičia sú protestanti, — bola odpoveď, a teraz i my musíme stať sa protestantmi.

Tieto slová ešte zväčšili moju zvedavosť.

— Ako to? Vaši rodičia sú protestanti, — a vy katolíci? Ako sa to stalo?

— Lebo naša *predošlá mama* bola katolíčka, — odpovedaly razom; — ale naša druhá mama je protestantka. Doteraz boly sme u babky, ktorá je katolíčka, — ale teraz poslal pre nás tata, i musíme byť protestantmi.

— Ja, ja zostanem katolíčkou, — rieklo desaťročné dievčatko.

A ako by chcelo na brata nátlak urobiť, dodalo:

— On práve tohto roku bol pri prvom sv. prijímaní.

Chlapček zahanbený spustil oči k zemi.

— Ja, i ja chcem zostať katolíčkou, — zvolalo najmladšie dievčatko, i dalo sa od radosti skákať, vidiac, že mi tie slová radosť pôsobily.

Potom vyňalo z vrecka malú protestantskú bibliu, v červenom plátne viazanú, ktorú práve dostalo, a rieklo:

— Dostala som aj knižku náboženskú, — i ukazovalo ju s radosťou.

A misiónár katolícky, otec Roulaad, nemal ani jednej knižočky, aby biednym deťom dal na pamiatku, lebo prostriedky, akými spolok sv. Rafaela vládne, to nedovoľujú. Ale dal im, čo mal: katolícky týždenník, a odporúčajúc sa, povedal:

— Dietky; zostaňte len katolíkmi!

— Ó, áno, áno, zostaneme! — zvolaly dietky jedným hlasom.

Ako pekne možno slová tých dietok: »Naša predošlá matka bola katolíčka«, — položil do úst všetkých ľudí, ktorí sa nazývajú kresťanmi! I luteráni, i kalvíni, i anglikáni, i rozkolníci môžu, ba i musia povedať: »Naša predošlá matka, cirkev, bola katolíčka.« Predkovia protestantov, rozkolníkov a iných sekt boli katolíkmi, boli deťmi predošlej matky: katolíckej cirkve; iba druhá matka, alebo, lepšie rečeno, macocha, odtrhla ich od pravej matky, ktorá je cirkev katolícka, na základe apoštolskom vybudovaná.

V tejto veci pekná je i výpoveď grófa Stolberga, ktorý z protestantizmu vrátil sa do lona cirkve katolíckej.

Istý protestantský knieža riekol Stolbergovi:

— Nemám rád tých, ktorí premieňajú svoje náboženstvo.

— Ani ja, odpovedal šľachetný gróf; lebo keby moji predkovia neboli premenili svoje náboženstvo, ja by som nebol býval prinútený vrátiť sa k náboženstvu katolíckemu. Protestant ktorý stane sa katolíkom, nemení náboženstvo; on vracia sa len k viere, ktorú jeho predkovia nespravedlivo opustili.

Nie menej trefne odpovedal istý katolík, bývajúcí medzi samými protestantmi. Keď sa ho pýtali, či ho to nemrzí, že jeho popol, keď umre, pomieša

sa s prachom, tých ktorých on za kacírov považuje, odpovedal:

— Ani najmenej; len o to budem prosiť, aby mi hrob trochu hlbšie vykopalí, — a vtedy môj prach zase sa spojí s prachom katolíkov.

Nestranné svedectvo.

Tretie shromaždenie protestantských misiónárov v Batavii vydalo vo svojich zprávach nasledujúce svedectvo katolíckym misiónárom, účinkujúcim vo Východnej Indii.

»Nedá sa zapierať, že Rím činí v Indii úžasné pokroky. V zatvorených radoch, ako dobre sriadené vojsko, postupujú katolícki misiónári napred a dobývajú víťazstvo za víťazstvom. Rímska cirkev o veľa mocnejšie vplýva na Indiánov, než ktorékoľvek z protestantských vyznaní. Na veľkú hanu protestantov, na mnohé vierovyznania roztrhaných, predstavuje cirkev rímska aspoň obraz *jednotnej* cirkve. Má ona len *jedno* vyznanie viery; jej kňazi a sluhovia neprotirečia si verejne; čo jeden za článok viery uznáva a učí, — to druhý nezapiera. Vo svojom sriadení je ona o veľa lepšia, než cirkev naša. Predstavený nášho najvyššieho cirkevného úradu býva vymenovaný od vlády a má nejakú svetskú hodnosť; na čele rímskych misií stojí biskup, vymenovaný pápežom a uznaný od vlády. Biskup ten v najväčšej miere na misiách účinkuje; má opravdivú moc a pracovité ruky, čo mu dodáva úcty. Sebazaprenie rímskych kňazov je obdiv vzbudzujúce; po bratsky si rozdeľujú hmotné prostriedky, ktorých sa im za podiel dostáva... Misionári tí majú školy vo všetkých mestách. Ústavy ich sú z mnohého ohľadu výtečné; celý svet to uznáva, — a ne jeden protestant nezdráha sa posielat svoje deti na vý-

chovu do ich ústavov. Výchova dievčat veľmi múdre sverená je mníškam, a veľmi zriedka najde sa taká ich bývalá chovanica, ktorá by nevyprávala s najväčšou láskou o Milosrdných sestrách. Horlivosť, ktorou sa katolícki kňazi starajú o špitále a väzenia, je všetkej chvály hodná. Úbohí nemocní a väzňovia jednohlasne chvália ich srdečnosť a láskavosť. Odtiaľto pochádza chvályplný rozsudok tak verejnosti, ako i vlády o týchto kňazoch a cirkvi katolíckej.◀

Najväčšia zaiste pochvala je tá, ktorá pochádza z úst nepriateľov.

Kde je pravá potecha?

Pred niekoľko rokmi žila v odľahlej ulici mesta Sidnei, v Austrálii, istá vdova. Seba i rodinu živila z prania. Bola veriacou protestantkou, čítala pilne bibliu a záľubu nachádzala v modlitbe. Pri praní často obracala oči na pohovku, na ktorej na úmor nemocná ležala malá jej dcérka. Tak sa zdalo, nebolo už nádeje na jej vyzdravenie, lebo veda lekárska nemohla jej prinavrátiť zdravie a silu. — Prečo by, — povedala matka k sebe, — nemal Boh i moju dcéru vyliečiť? Veď on je ten istý, čo bol v ten čas, keď chodil po zemi a liečil chorých.

Akonáhle skončila prácu, vzala svoje dieťa na ruky a v spoločnosti svojho brata šla do protestantského kostola. Dieťa složila v predsieni a odišla k pastorovi, prosiac ho, aby jej dcéru vyliečil.

— Zaiste ztratila si rozum, — odpovedal jej pastor.

Ale keď ho neodbytné prosila, šiel a zavolať i druhého pastora, ktorý sa jej tiež hneď opýtal: či skutočne preto prišla, aby jej dcéru uzdravili?

— Či si sa zbláznila? — tázal sa, čujúc, že preto prišla.

— Nezbláznila som sa, práve tak nie, ako vy,
— odpovedala. — Nuž či aj apoštolovia neliečili chorých?

— Ale my nežijeme v časoch apoštolských; my nemôžeme to činiť, čo oni činili.

— Dobre; ale či Pán náš neprislúbil učeníkom svojim: „*Diela, ktoré ja činím, i vy činiť budete; i ešte väčšie diela, než ja, činiť budete, leba ja idem k Otcovi.*“

Otvorila bibliu a ukázala iný verš, ktorý hovorí: „*A hľa, ja s vami som až do skonania sveta.*“

— Či teda, pýtam sa, — dodala, udrúc rukou o stôl, stojaci v predsieni, — či reku — smiete vy povedať, že nemáte tú istú moc, jestli ste Jeho sluha?

Pastor, stisnúc plecami, ľutoval nevedomosť úbohej ženy.

— Jestli vy, pane, nemôžete moju dcéru vyliečiť, tak sa ja budem uchádzať k inému, ktorý má väčšiu moc, než vy; lebo škoda sa mi uchádzať k človeku, ktorý nemá toľkej moci.

I vzala dieťa a odbehla do kostola preblah. Panny Marie.

Tu slúžil práve biskup Polding omšu svätú na počesť preblah. Panny, ktorej sviatok sa slávil.

Reholný brat Benedikt, sakristian, stál práve pri dverách, i zadivil sa, vidiac ženu, ktorá pod farchou nevládneho dieťaťa ledva sa vliekla. Pomohol jej složiť farchu a ustrnutý poslúchal, keď žena vzrušená prednášala prosbu svoju.

— Teda vy, pani, veríte, že náš pán biskup môže vám dieťa uzdraviť? pýtal sa. — Ja mu to oznámim, keď doslúži omšu svätú.

Nežadlho biskup prišiel.

— Či skutočne myslíš, moja dcéra, že ja tvoje dieťa môžem uzdraviť? opýtal sa biskup.

— Tak to verím, ako že je Boh nad nami.

— Dobre teda, zanes ho k oltáru.

Brat Benedikt a matka odniesli dieťa a položili ho na stupne oltára. Biskup vzal olej, potrel ním ruky a nohy nezdravého dieťaťa, prosiac vrúcne Boha o pomoc a sľutovanie. Potom dal z toho oleja i matke a kázal jej dieťa ním potierať a pritom vrúcne modlitby vysielat' k Bohu. Kázal jej tiež, aby na druhý deň zase k nemu prišla. V označenom čase položili nemocné dieťa, ktoré už rukami a nohami hýbať vládalo, znovu na stupne oltára, pokým biskup omšu sv. slúžil, — a po troch dňoch stálo dievčatko samo, zdravé a silné, a mohlo už bez všetkej pomoci chodiť. — Srdce matky — rozumie sa — rozplývalo sa citmi vďačnosti. Biskup, tiež plný radosti, pristúpil k nej a opýtal sa:

— No, ako, dcéra moja, — či sa ešte vrátiš k svojmu anglikánskemu pastorovi?

— Ó, nie, nikdy sa nevrátim, — odpovedala so zápalom matka.

Ó niekoľko týždňov zatým bola veľká slávnosť v sídelnom chráme biskupom. — Asi dvesto členov tej šťastlivej rodiny klačalo pred oltárom, aby verejne složili vyznanie viery a prijatí boli do svätej, katolíckej cirkvi; potom pristúpili ku prvému svätému prijímaniu.

Svobodné skúmanie.

V dedinke D... žil istý znamenitý a všeobecne ctený muž. Na dôkaz uznania vyvolili ho za rychtára, ktorý úrad verne a svedomite zastával vyše 15 rokov. Ale choroba prinútila ho složiť úrad. Majúc tak svobodný čas, chcel ho užiť ku práci za spasenie svojej duše. Začal teda čítať a skúmať Písmo sv., lebo duša jeho túžila najst pravdu. Hľadal ju teda v Písme svätom, lebo ako

protestant nazdával sa, že tam ju istotne najde. Ale pri čítaní našiel mnoho vecí nesrozumiteľných, — a k tomu ešte i také, ktoré zdaly sa mu v protive stáť s jeho protestantskou vierou. Táto okolnosť zapríčinila mu veľký smútok a nepokoj. V tej dedinke vzniklo nové združenie protestantské, ako nová sekta, ktoré tak často povstávajú v lone protestantských cirkví. Nemohúc najst pravdu, vstúpil do toho združenia, domnievajúc sa, že tam ho poučia, pochybnosti jeho rozptýlia a tak znovu sa vráti pokoj do srdca jeho.

Ale stal sa práve opak toho. Najrozmanitejšie výklady *jedného* slova Božieho od rozličných učencov len rozmnožili jeho pochybnosti a vnútorný nepokoj.

Jedného dňa prišiel do známeho mu domu a našiel tam dvoch protestantských kazateľov. Poťšil sa tomuto stretnutiu, i obrátil reč na Písmo sväté a menovite na ustanovenie najsv. Sviatosti oltárnej:

— Doteraz som veril, že prijímam pravé Telo a Krv Pána. A tu i tam počul som od ľudí toho istého, čo i ja, vierovyznania, že chlieb a víno sú len označujúcimi znakmi Tela a Krve Krista Pána. Od pánov duchovných úfam sa v ohľade tomto dozvedieť úplnej a istej pravdy.

Na to odpovedal mladší duchovný:

— Vy neprijímate skutočné Telo a Krv Pána, ale chlieb a víno, ktoré sú len znakmi Tela a Krve Jeho.

Zadivený a prekvapený takou odpoveďou mladšieho kazateľa, obrátil sa ku staršiemu, ktorý vážne riekol:

— Už od rokov 1800 je spor o tie slová Kristove, tak že nevie sa istotne, čo sa má myslieť.

Po tých rečiach odišiel strápený ten človek a

hľadal útočisko vo vrúcnej modlitbe, prosiac Boha o osvietenie a o pomoc. A Boh mu to dal, lebo po mnohých bojoch a nepokojoch poznal pravdu cirkve katolíckej, a nalezúc potechu i pokoj srdca, rozhodnul stať sa katolíkom.

Akonáhle sa o tom protestanti dozvedeli, začali ho posmievať a prenasledovať. Dávni jeho nekatolícki priatelia preukázali svoju lásku k nemu tým spôsobom, že mu dom obhádzali blatom. Ale tento spôsob bratského poučenia a presvedčenia len zväčšil jeho odhodlanosť, podpálil jeho srdce a nalial do neho takého pokoja, aký už od mnoho rokov darmo hľadal.

Prvá nedeľa adventná roku 1853 bola najšťastlivejším dňom jeho života, lebo v ten deň vstúpil do lona cirkve katolíckej, do ktorej ho priviedlo »svobodné skúmanie«. (Eichsf. Volk.)

Proti čomu protestuješ.

Pápež Pius IX. navštívil raz jednu z najväčších nemocníc rímskych. Keď všetci prítomní padli na kolena prijať jeho požehnanie, zbadal sv. Otec človeka, ktorý stál opodiaľ v postavení síce slušnom, ale zrejme zmätený.

— Pane, prečo stojíte tak ďaleko? — opýtal sa ho svätý Otec.

— Svätý Otče, som protestant a lekár.

— Lekár? preriekol Pius s úsmevom. — Čože to má do veci? Rád mám lekárov, a som im vďačný, lebo veď i mne často pomohli. Ale vy ste i protestant, — povedzte mi, synu môj, *proti čomu a prečo protestujete?*

Povediac to, požehnal ho a vzdialil sa, nečakajúc na odpoveď.

Slová tie mali na chudáka lekára neobyčajný

účinok. Otázka sv. Otca neprestajne zvučala mu v ušiach a pobádala ho rozmýšľať nad významom tých niekoľko jednoduchých slov; a neuspokojil sa, pokým sa nevrátil do lona cirkve katolíckej. (Erbauungsstunden Nr. 47., 1888.)

Lahkovernosť chodí spolu s neverou.

Istá znamenitá spoločnosť navštívila raz pod vodcovstvom istého profesora zvláštnosti sídelného chrámu Frauenburgského. Professor, sprevádzajúc zvedavých po krásnej svätyni, vysvetľoval im dôkladne všetko s veľkou zaujatosťou, — a medzi iným obrátil ich pozornosť na relikvie, nachádzajúce sa na jednom oltári, rozpovediac spolu všetky podrobnosti, vzťahujúce sa na ne.

Jeden mudrlant zo spoločnosti spýtal sa, ako možno odôvodniť, že relikvie tie sú skutočne pravé, a kde sú písomné svedectvá a dôkazy ich pravdivosti.

Professor povedal na to:

— Relikvie tieto nachádzajú sa tu v kostole od mnohých časov; — každý človek, učený či jednoduchý, považoval ich a považuje za pravé a ako sa pamätám, nevystúpil ešte nikto s bezzákladnou pochybnosťou o ich pravosti. Myslím teda, že takéto svedectvo úplne dostačuje.

— Mňa také dôvody naskrz neuspokojujú, — odpovedal pochybovač.

Nakoniec prišli všetci do zákrestia, kde sa nachádzaly tiež mnohé zvláštnosti, a profesor, vyťahnuc z jedného kúta kovovú rúru, povedal:

— Konečne ukážem vám zvláštnosť, ktorá vás istotne veľmi bude zaujímať, a sice: »trúbu z teleskopu (ďalekohľadu) Koperníkovho«.

Samo sebou sa rozumie, že zvláštnosť tá šla z rúk do rúk a týkali sa jej so zvláštnou úctou.

Pochybovač sa však zadivil a vyslovil svoje pohoršenie nad tým, že taká vzácna historická pamiatka, taká drahocenná relikvia po slávnom hviezdárovi sa tak poneviera a pohadzuje po kútoch s inými haraburdami.

Na to rozosmial sa professor a odpovedal:

— Vidieť, že neznáte históriu. Teleskop nejestvoval ešte za časov Koperníka; iba 60 rokov po jeho smrti vynašiel ho v Taliansku Galileus. Na jedno moje slovo uverili ste odrazu to, čo som len zo žartu povedal, — a na toľkoročné svedectvo náboženstva katolíckeho, na svedectvo toľkých tisícov, ba millionov ľudí, ktorí sväte v pravdivosť tých relikvií a na moje slová povedané tam pri oltári veria, odpovedali ste pochybnosťou a neverou! Tá trúba Koperníkova je jednoduchá blachová rúra, teraz nepotrebná haraburda, ktorá predtým užívaná bola na liatie sviec.

Môžeme si predstaviť, ako tieto slová zmiatly a zahanbily celú spoločnosť, — a zvláštne toho pochybovača.

Jestli takíto mudrlanti a nedouci uspokojia sa len písanými svedectvami a dokumentmi, ako bude možno dokázať, že na príklad Koperník alebo Luther narodili sa a žili istotne? Matriky sa z tých časov nezachovali až dodnes, a keby aj, — kto má záľubu vo vyhľadávaní pochybností, mohol by sa opýtať: Či sú pravdivé? Na detinské takéto otázky a pochybnosti dcbrý žart je najlepšou odpoveďou. Cirkvi katolícka, tento sľp pravdy Božej, zaiste väčšiu vieru zasluhuje, než rôzni ľudia ľahkých mravov, ktorí preto bojujú proti cirkvi, že nemajú dostatočnej odvahy žiť dľa jej predpisov.

Kde je lepšie umierať?

Filipa Melanchtona, spoločníka a priateľa Lutherovho, ležiaceho na smrtnej posteli, opýtala sa matka jeho, ktorá až dotiaľ ostala vernou viere katolíckej, či má i ona prijať novú vieru? Umierajúci syn dal jej túto veľavýznamnú odpoveď:

— V novej (t. j. protestantskej) viere lepšie sa žije, — ale v starej (katolíckej) lepšie sa umiera.

A matka ostala verná svojej cirkvi.

Tieto slová vodcu náboženských novotárov šestnásteho stoloetia došly potvrdenia i v minulom stoloetí. Keď pápež Pius IX. pred niekoľkými desaťročiami obnovil v Anglii cirkevnú hierarchiu a založil tam arcibiskupstvo s dvanástimi biskupstvami, povstalo v krajine veľké vzbúrenie proti katolíckej cirkvi; a konečne i na kráľovskom dvore prebudila sa dávna nenávisť proti cirkvi katolíckej. Knieža z Norfolkú, ktorého predkovia i uprostried najväčších prenasledovaní ostali vernými dávnej, pravej viere, bol natoľko slabý, že, zastávajúc úrad dvorský, zaprel vieru otcov a prešiel do cirkve anglikánskej, len aby neutratil lásku a milosť kráľovského dvora. Po niekoľkých rokoch smrteľne onemocnel, kázal si zavolať katolíckaho kňaza a vyslovil pred ním najhlbšiu ľútosť nad nešťastným krokom, ktorý učinil, i prosil za prijatie do lona cirkve katolíckej. Prosba kniežata bola vyslyšaná; — umierajúci s veľkou pobožnosťou prijal najsvätejšiu Sviatosť a umrel v lone tej svätej matky, ktorú v živote opustil, ale pri smrti znovu našiel. V okamžení smrti vidíme mnohé veci v inakšom svetle, než za života.

Či to nie zázrak?

Cirkev naša je všeobecná; rozšírená je vo všetkých čiastkach sveta a vzdor všetkým pre-

nasledovaniam a nenávisti, vzdor krvavým bojom a urputným útlakom otvorila si prístup do všetkých čiasok sveta, do najodľahlejších kútov zeme. Či to nie pravý zázrak? Svätý Chrizostom píše o tejto veci nasledovne:

»Kofké boje podujímali proti cirkvi! Kofké vojsko vypravovali proti nej, — kofké mučiarne i katovania, kofko kotlov, pecí, škripcov, klieští, jaskýň, zubov divých zvierat, jazier, vyhnanství a kofko iných na neuverenie strašných múk vymysleli a použili, aby ju ubili a zahubili! A to nielen cudzinci, lež i vlastní jej synovia napádali ju, zadávali jej boľastné rany. Válka domáca, — najstrašnejšia pohroma sveta, — horšia od všetkých vojen, — lebo bojovali v nej nie cudzinci s cudzincami, ale pokrevní s pokrevnými, domáci s domácimi, priatelia s priateľmi, — zachvátila všetkých; a predsa nebola vstave premôcť cirkev, ani ju oslabiť. A to je najobdivuhodnejšie, že búrky tieto proti cirkvi vypukly hneď na jej počiatku. Lebo keby všetky tie protivenstvá boly vypukly proti nej vtedy, keď už bola silná a ustálená, a keď viera svätá bola rozšírená na celom svete, — i tak by to bolo možné považovať za zázrak, že cirkev nepodľahla vtedy záhube! Ale že války tie i búrky vypukly hneď na počiatku jestvovania cirkve, keď mysle ešte neboly ustálené a zosilnené vo viere, a cirkev predsa bez naštrbenia to všetko pretrpela, ba sa ešte ďalej rozširovala, bujnejšie rozkvitala, — to je pravý zázrak nad zázraky!« (Svätý Chrizostom, Hom. 5. adv. Judaeos.)

Potešiteľné spozorovanie.

Kňaz Salvian, žijúci v Marsilii na počiatku piateho stoloetia, hovoriac v jednom zo svojich diel

o viere Gotov a Vandalov, ktorí boli vychovaní v arianizme, v učení kacírskom, rozšírenom v ten čas široko a ďaleko, — neobviňuje ich úplne z kacírstva.

— Barbari tí, — hovorí, len to vedia, čo počuli od svojich učiteľov, a bludné podania sú pre nich jediným prameňom pravdy. Sú teda kacírmí, nemajúc vedomosti o tom. Je síce blud, keď sa domnievajú, že majú pravdu, a ostatní len sa nazdávajú, že ju majú, ale oni si myslia, že dobre tak. Je teda otázka, aký súdny výrok bude nad nimi vyneseny pre tento blud na súdny deň? To nikto z nás vedieť nemôže, jedine Sudca najvyšší. (Schmid, str. 204, 11.)

Zpomedzi všetkých navrátení k viere, ktoré batoňský biskup Cheverus v Spojených Štátoch Ameriky previedol, najviac ho tešilo navrátenie sa dvoch protestantských duchovných: otca i syna; lebo tí nielen že prijali vieru katolícku, ale podľa nej i žili.

Raz opýtal sa ich biskup, či vtedy, keď žili vo viere protestantskej, nepochybovali niekedy o jej pravosti a či by boli zomreli spokojne v tomže náboženstve? Obrátenci určite odpovedali, že až do toho času, v ktorom ich osvietil a poučil o náboženstve katolíckom, verili silno, že viera ich je dobrá, — že neprišlo im nikdy na myseľ pochybovať, — a že len teraz on odokryl im celú pravdu.

Príklad tento a mnoho iných uspokojily šľachetného biskupa ohľadom protestantov, lebo presvedčil sa, že mnoho, ba azda väčšia čiastka protestantov žije v tom presvedčení, že dobre činia a zotrývajú nevedome v blude, a taký nevedomý blud ich zaiste ospravedlnil pred Bohom. (Schmid, sväz. I., str. 205.)

Cirkev je svätá.

»Akože možno cirkev katolícku nazvať svätou,
— rozumoval raz istý svobodnomyseľný mudrlant,
— ktorá cirkev má tak mnoho nesvätých údov?

Na to odpovedal mu dobrý jeden katolík:

— Či neviete, že už v piesni Šalamúnovej o neveste Kristovej povedané je, že je čierna, ale pekná; čierna pre ťažké hriechy kresťanov, ktorí jej hanbu robia; pekná pre ctnosti dobrých kresťanov, ktorí ju ozdobujú a okrašľujú? Je ona koráb Noemov, v ktorom sa nachádzaly zvieratá čisté i nečisté; — je ona roľa hospodárova, na ktorej popri pšenici i kúkoľ rastie; je humnom, v ktorom plevy pomiešané sú s čistým zrnom až do dňa súdu; sieťou, v ktorej sú ryby zlé i dobré, pokým anjelia neoddelia jedny od druhých; veľkým domom, v ktorom pri zlatom a striebornom náčiní nachádza sa i náčinie drevené a hlinené; stádom, v ktorom ovce pomiešané sú s kozlami; telom, na ktorom sú živé i mŕtve údy; spoločnosťou, skladajúcou sa z hriešnikov i spravdivých.

Výraz, že »cirkev je svätá«, nemusí sa teda rozumieť tak, že všetci jej údovia bez výnimky musia byť svätí a ctnostní ľudia; lebo veď všade najdú sa hriešnici, — i medzi apoštolmi nachádzal sa predsa Judáš. Dostačí teda, aby cirkev svätou sa nazvať mohla, jestli mnohí, keď i nie všetci, jej údovia sú svätými.

A ktože by sa opovážil zapierať, že cirkev katolícka je nie svätou? Či nemá mnoho svätých? veľké množstvo blahoslavených? Áno, — smelo tvrdím, že len táto cirkev môže sa honosiť svätými; všetky ostatné sekty náboženské svojich svätých vzali od cirkve katolíckej; dostačí nazrieť do ich kalendárov! (Mehler, sváz. I., str. 456).

Vyznanie navrátiťšieho sa protestanta.

Karol Ludovít Haller, člen najvyššej rady mesta Bernu vo Švajčiarsku, známy v celej Európe

dľa svojich znamenitých spisov, v 50-tom roku života svojho navrátil sa do lona cirkve katolíckej a 17. októbra r. 1800 odriekol sa protestantizmu pred biskupom friburgským.

Utiahnuť sa do Paríža, napísal 18. mája roku 1821 list svojej rodine, v ktorom opisuje im udalosť i príčiny svojho návratu do lona cirkve katolíckej. Tu niektoré úryvky z toho pekného listu:

»Moja najdrahšia a najmilšia manželka, i vy moji drahí bratia, sestry i pokrevní!... Známa je vám moja dávna náklonnosť ku cirkvi katolíckej, ktorá je nie ničím iným, ako *»všeobecným shromaždením kresťanov«*. Náklonnosť tá je nie dnešná; nikto ma k nej nenútil, nenahováral; je ona prirodzeným ovocím dobrej vôle, zdravého rozsudku a zvláštnej milosti Božej, ktorá ma k nej skoro zázračným spôsobom doprevadila.

Krása cirkve katolíckej vždy dušu moju povznášala k predmetom náboženským; nahota našich vierovyznaní, z ktorých vymizly všetky znaky kresťanstva, suchoparnosť nášho náboženstva nikdy sa mi nepozdávaly; zdalo sa mi vždy, že nám čosi chýbí, že sme cudzími medzi kresťanmi. Na mojich cestách obznámil som sa s mnohými katolíckymi kňazmi; a hoci mi nikdy nerozprávali o náboženstve, predsa divil som sa nad ich láskou, spokojnosťou uprostred nehôd, nad ich učenosťou a hlbokou vedou. Cítil som akúsi tajnú sympatiu (súciť) a neobyčajnú náklonnosť k nim.

Čítajúc spisy »tajných spoločností«, presvedčil som sa, že jestvuje spoločnosť, po celej zemeguli rozvetvená, ktorej cieľom je rozšíriť zásady bezbožné a ktorá svojou organizáciou (sriadenosťou) mocnou sa stala. Videl som, že členovia spoločnosti tejto silno spolu držia a rozličné prostriedky

užívajú k dosiahnutiu cieľa svojho, — a spoločnosť táto naplňovala ma hrôzou a presvedčila ma o potrebe oprotivného spolčenia náboženského, ktoré by vedelo pravdu udržať a rozšíriť, sjednotiť dobrých a prekaziť, aby sa ľudia nedali sviesť každému falošnému učeniu. Až pozdejšie zbadal som, že takou náboženskou spoločnosťou je cirkev katolícka, — a že toto je príčinou nenávisťi, s akou sa chovajú všetci bezbožní proti nej, kým všetky dobré a nábožné duše, hoci neprináležia do cirkvi, predsa aspoň srdcom približujú sa k nej.

Raz, súc vo Viedni, šiel som okolo kníhkupectva a vo výklade videl som malú knižočku, napísanú pre ľud, v ktorej sa vysvetľujú všetky obrady Cirkve katolíckej; kúpil som si ju a mám ju doteraz. Ale aké bolo moje zadivenie, naleznuć v nej tak mnohé poučné veci, totiž: význam, cieľ a úžitok tých obradov, ktoré my za babony držíme.

Vážne a časté čítanie Písma svätého presvedčilo ma, že jestvuje Kráľovstvo Božie na zemi, t. j. cirkev, čili shromaždenie veriacich, ktoré svätý Pavel nazýva »telom Ježiša Krista«, že ono musí mať svoju hlavu a údy, a že jeho cieľ je udržovať a zachovávať náboženstvo kresťanské. Tieto miesta Písma svätého naši kazatelia nikdy nečítajú, — lebo dľa učenia protestantského nemožno im dať jednoduchý a prirodzený výklad.

Tak teda môžem povedať, že som bol katolíkom v duši a protestantom dľa mena. Presvedčil som sa, že náboženská revolúcia XVI. storočia, ktorú my reformáciou nazývame, bola v svojich zásadách, prostriedkoch i skutkoch dokonalým predobrazom revolúcie politickej našich časov, — a moja nevoľa k revolúcii učinila, že sa mi znechutila i sama reformácia.

Niekoľko týždňov pred Božím Narodením r. 1819 keď som v izbe svojej plakal, rozjímajúc nad slovami Písma svätého: »*Dnes, keď uslyšíte hlas jeho, nezatvrdzujte srdcia svoje*«, a znepokojený nad výchovou detí svojich, modlil som sa za ne, — prišla žena a zvala ma na kázeň, lebo dnes akýsi učený professor mal veľmi pekne kázať. Šiel som. Ja som sa zadivil, keď som počul, že katolícky kňaz si vzal za predmet kázne tie isté slová, nad ktorými som ja ráno rozjímal!

Toto dokonalo konečne navrátenie Hallerovo do lona sv. matky: cirkve katolíckej.

Niečo nižšie potom píše:

»Čo to znamená, priatelia moji, byť katolíkom, — ktorého samé meno vás hrôzou naplňuje? Keby som bol ostal bezbožníkom, členom tajnej nekresťanskej spoločnosti, nikto by nebol nič povedal; ale pripojil som sa k náboženskej spoločnosti kresťanskej, najstaršej, najpočetnejšej, ku ktorej patrili i predkovia naši, a ktorá je po celom svete rozšírená; ktorá, — nech hovorí kto chce, čo chce, — zostala vždy jednou a tou istou, ktorá nepochádza od inej, ale všetky ostatné od nej sa odtrhly, — či by to mal byť neodpustiteľný blud?

Byť katolíkom, bratia moji a sestry moje, znamená byť pôverčivým, — ale znamená: byť jednoducho kresťanom, členom shromaždenia veriacich, žijúcich pod tým istým predstaveným, v tej istej viere, v tej istej úcte Božej; byť členom náboženskej spoločnosti, ktorá má tú vlastnosť, že kdekoľvek budete, všade najdete priateľov a bratov; ona všade tú istú vieru a mravné zákony učí, tie isté prostriedky milosti poskytuje vo všetkých príkrostitiach a nešťastiach. Či teda spoločnosť tá má v sebe niečo tak strašného? Či nevidíte, že ona je nám najväčšou a najpeknejšou otčinou? Čo sa

mňa týka, ona je pre mňa ešte drahšou, odkedy som roztrhal všetky sväzky s ostatnými spoločnosťami.

Hovoríte mi, že som premenil náboženstvo, že som sa odriekol viery otcov. Priatelia moji! Protestant, stanúc sa katolíkom, v skutočnosti nemení náboženstvo, — on sa len vracia do lona cirkve; je on prestrašenou ovečkou, hladajúcou pastiera a pravú ovčiareň, je zblúdilým dieťaťom, ktoré sa vracia do domu otcovského; je vojakom, ktorý bol neverne opustil zástavu svoju, ale teraz vracia sa pod svoj prápor a poslúcha generála.

Tak veru, drahí moji bratia a sestry, — vracajúc sa do cirkvi, neodriekame sa viery, ale len odtrhnutia sa od cirkvi; odriekame sa bludov rozumu, ktoré zapríčinily to odtrhnutie. Nemáte ani jedného spisovateľa protestantského, ktorý by neoplakával to rozdvojenie, rozdeľujúc bratov, ktorí sú povinní vzájomne sa milovať a sebe si pomáhať.

Hovoria, že príčinou toho rozdvojenia boli neobyčajné okolnosti a nadužívania, už či skutočné a či vymyslené; ale tie okoličnosti už nejestvujú, nadužívania prestaly a cirkev sama ich napravila — prečo teda nenavrátiť sa do nej? Konečne, keby niekto nebol prijal inej viery, ale zostal vo viere otcov, svet by sa ani nebol stal kresťanským; žili by sme až dosiaľ v modloslužobníctve a pohanstve.

Či je to všetko jedno: blud, alebo pravda raz poznaná? Či nie skôr Luther a Kalvin odhodili starodávnu vieru otcov a mnoho iných za sebou strhli — kým sa ja zase do nej navraciam? A my sami či vyznávame tú istú vieru, čo naši rodičia? Tú, čo sme sa naučili v mladosti? A naše deti, či po nás zdedičia tú istú vieru?

Ach, aká zmena stala sa u nás behom sotva tridsať, štyridsať rokov? Nemáme už spoločnej viery, — každý si robí náboženstvo na svoju päsť,

alebo nevyznáva žiadne náboženstvo; každý vykladá si Písmo sväté dľa vlastnej fantázie, alebo neverí v ňom docela. Kazatelia naši sami neshodujú sa medzi sebou, — ani nevedia už, čo majú veriť, čo učiť! Jedon tvrdí ráno to, čo iný popoludní zapiera, — a tieto spory začínajú pohoršovať už i ľudí svetských, lebo; keď pastieri neznajú cesty, akože sa môžu ovečky sveriť na nich?

Aby nás potešili, opovažujú sa hovoriť, že náboženstvo musí sa neprestajne meniť a reformovať; a takto tí, ktorí ma hania, že som zmenil náboženstvo, sami ho každodenne menia. Vyznávam, že vonkoncom sa mi neľúbi ďalej žiť v takom neporiadku, v ktorom nevidím nič, len znaky bludu, — a ani stopy spoločnosti náboženskej.

Moje milujúce srdce cíti potrebu držať sa nejakej stálej veci, a tú nenachádza len v cirkvi katolíckej. Ona má na sebe znamenie nezmeniteľnosti, vytlačené na všetkých dielach Stvoriteľových.

Snáď sa ľakáte niektorých článkov viery cirkve katolíckej?

Priatelia moji! Každé náboženstvo musí mať tajomstvá; lebo však tajomstvá slúžia k upokojeniu našej pýchy, k utvrdeniu našej viery, aby povzniesly našu dušu až k tomu, čo je nepochopiteľné, k samému božstvu. Všetko v prírode je zázrakom; vidíme a čujeme skutky, a nepochopujeme ich príčiny.

Sám Boh, neviditeľný Stvoriteľ a zákonodarca prírody, ktorého len z diel Jeho všemohúcnosti okom viery poznať môžeme, — či je nie najväčším tajomstvom?

Mnoho článkov viery cirkve protestantskej prevyšuje práve tak náš rozum, ako články viery, o ktorých súdite, že sú výlučne katolícke. Konečne, keď kto raz poznal božskosť Cirkve kato-

líckej, tedy sa patrí poslúchať tých, o ktorých Kristus Pán sám povedal: „*Kto vás poslúcha, mňa poslúcha*«; a ja nie som tak namyslený, že by som sa domnieval, že viac viem, ako vedelo toľko vysoko učených mužov cez osemnásť stoloťí.

Posmievaťe sa konečne, že cirkev katolícka vás zatracuje a tvrdí, že okrem nej niet spasenia. Ó, priatelia moji, ako zle znáte nekonečnú dobrotu tejto matky, ktorú sme na svoje nešťastie tak ľahkomyselne opustili! Zatracuje ona len bludy a falošné zásady od mladosti do vás zaštepene, — práve ako lekár zatracuje len chorobu, nie však chorého. Ona vás miluje, nazýva deťmi, hoci ste ju opustili; prednáša za vás modlitby pred oltárom; ľutuje ztratu toľko milovaných dietok, vydaných na pastve vlkom, t. j. falošným učeniam, a pozbavených toľko prostriedkov milosti ku spaseniu potrebných. Všetky vierovyznania protestantské sprisahaly sa proti nej nie spoločnou vierou, ale spoločnou nenávisťou, — a toto vlastne utvrdilo moje presvedčenie o jej pravosti, lebo však všetky tie bludy neshodujú sa v ničom medzi sebou, len v otázke nenávisťi sú jednej mienky.

Jedine cirkev katolícka odpláca nenávisť láskou, potupovanie dobrodením; ba činí dobre nepriateľom svojim, teší nešťastlivých bez ohľadu na ich vieru a národnosť; práve ako dobrý katolík nikomu zle nepraje. Čo sa aspoň mňa týka, zkusil som od nich len dobrodenia, — a preto mi nesmierne zle padá, keď vidím, že žiada sa odo mňa, aby som nenávidel tých, ktorí ma milujú.«

List tento pobúrila protestantov; Hallera složili z úradu, ktorý zastával, ale on nezadlho dožil sa tej radosti, že i žena i všetky deti jeho vrátili sa do lona cirkve katolíckej.

O hlave cirkve čili o pápežovi.

Moc pápežova.

Ruský cár Mikuláš, jeden z najmocnejších panovníkov sveta, navštívil roku 1845 večné mesto Rím. Svätej Stolicy dobre bolo známo, aké veľké útisky musia trpeť katolíci v Rusku; ale cár vzdor tomu rozhodnul sa, že navštívi Otca celého katolíckeho kresťanstva. S cisárskym prepychom a nádherou došiel pred brány Vatikánu a v celom majestáte svojej hodnosti zastal si v trónnej dvorane sv. Otca.

Tu otvorily sa dvere. Mocný cár stojí akoby zmeravený pred dôstojnosťou námestníka Kristovho, nástupcu rybára. — Opustilo ho hrdé seba-povedomie a pýcha, s ktorou bol vošiel do dvorany; premáha sa, chce nabrať odvahy, aby sa dôstojne po vojensky držal; ale márne. Čo ešte žiaden ruský cár žiadnemu panovníkovi, tým menej biskupovi neučinil, učinil teraz: *zdvihol ruku pápežovu k ústam, a bozkal ju!* Pápež, aby ho uctil, vzal ho za rameno a doprevadil ho pred baldachýn (podnebie) na trón.

— Teší ma veľmi, — prehovoril najvyšší kňaz cirkve, — že tak mocnému panovníkovi môžem povedať pravdu.

Táto reč ešte väčšmi dojala cára Mikuláša.

Svätý Otec predložil mu na to písma, ktoré opisovaly útisky a strašné prenasledovania ne-

šťastlivých katolíkov v Rusku, — a to následkom rozkazov cárových, majúcich cieľ prenasledovať a vyhubiť vieru katolícku v tejže krajine.

Cár, rozhorčený nad tým, čo čítal, zvolal:

— To nenie pravda! To nemôže byť!..

— Ale písma hovoria pravdu, — povedal pápež; ukrutnosti ruské môžu potvrdiť očiti, vieryhodní svedkovia.

Cár pokúsil sa ospravedlňovať zákonmi, v Rusku panujúcimi.

Avšak nástupca sv. Petra vstal a slávnostne prehovoril:

— Najjasnejší Pane! Zákony tvojej krajiny sú zákonmi ľudskými, i dajú sa premeniť; ale zákony môjho kráľovstva sú zákonmi Božskými a premeniť ich nemožno. Oba sa dostavíme raz pred trón Boha — Sudcu, — ja prvej, ale i ty po mne, — a tam oba budeme museť složiť počet zo života a skutkov svojich!

Takto ešte nikto s cárom sa nerozprával; slová tie boly plné pravdy a preto hlboko dojaly. Vyprosil si od pápeža milosť, aby ho smel ešte raz navštíviť, a pred svojím odchodom z Ríma vskutku ešte raz ho navštívil. Na rozlúčenie oba panovníci sa objali.

V udalosti tejto javí sa veľiká dôstojnosť hlavy cirkve katolíckej. Podobným spôsobom neopovážil by sa k cárovi prehovoriť žiaden mocnár, opierajúci sa len o delá a bajonetty; takto môže hovoriť len muž, ktorého moc je vyššieho pôvodu. A čo by panovník ako Attila mocný obklúčil Rím svojimi vojskami, ich delové gule bezvládne odpadnú, ako detská lobda, a ich bajonetty, zlámu sa, ako triesky, na skale Petrovej. — I čo by vojská celého sveta obliehaly Vatikán, pápež nemôže ináč hovoriť, len tak, ako nás učia dejiny. Taký môže byť jedine

pápež. Hodnosť jeho uctil a uznal rozkolnícky cár ruský.

Ty však, pobožný katolíku, ktorý toto čítaš, skloň hlavu pred obrazom svätého Otca, a teš sa, že patriš k cirkvi, ktorá má takúto hlavu. (Kath. Hausfreund v. Westermayer. Mehler 449.)

Pápež a Napoleon I.

Keď sa pápež Pius VII. zdržoval roku 1804 v Paríži, cisár Napoleon I. všemožne usiloval sa ho nakloniť sebe a svojim cieľom; nešetril práce ani námahy, aby úmysel svoj uskutočniť mohol. I požiadal cisár sv. Otca k sebe na tajnú poradu, chcejúc ho obznámiť so svojimi úmyslami a plánmi. S veľkou netrpelivosťou a nepokojom očakával Napoleon pápeža.

Pápež prišiel pokojný. Cisár ponúkol mu spanilú pohovku a vznešený hosť s dôstojnosťou zaujal miesto. Mocný cisár sladkými a lichotivými rečmi dal sa presvedčať svätého Otca, aby svoj prestol z Ríma preložil do Paríža, kde mu tým cieľom ponúkol jeden zo svojich krásnych zámkov cisárskych. Spolu s Napoleonom mal pápež z Paríža riadiť a spravovať celý svet a celú všeobecnú, apoštolskú rímsko-katolícku cirkev na okršleku zemskom. — Dôchodky pápežove sľúbil Napoleon zdvojnásobniť, dať mu telesnú stráž, slovom podeliť sa s ním, ako s bratom, so všetkou svojou slávou a mocou.

Pius VII. vypočul celú reč pokojne a odpovedal jediným, ale významným slovíčkom: »Komédia!«

— Čo?! skríkol cisár: — ja som komediant! Kňazu, všetko je medzi nami skončené!

A behajúc v zlosti po izbe, vzal so stola mosaikový obraz, krásne umelecké dielo, predstavujúce chrám sv. Petra v Ríme, — a zastanúc pred pápežom, pokojne sediacim, hodil ho o zem, hovoriac :

— Hľa, takto stroskotám teba, tvoj prestol, tvoju cirkev i tvoje kráľovstvo; deň hnevu môjho nastal!

Svätý Otec práve tak pokojne a slávnostne, ako predtým, odpovedal krátko :

— »Tragédia!« — A vyšiel spokojne z izby.

A svätý tento stavec dožil sa ešte úpadku a vyhnanstva Napoleonovho na samotnom, odľahlom ostrove sv. Heleny. Pápež však slávnostne vrátil sa na svoj prestol, na veľikú radosť všetkých veriacich. (Mehler, sväz. I., str. 452).

Podivná ústupnosť.

Fenelon, arcibiskup kambrijský, vydal roku 1697 knižku: »Výklad hlavných pravidiel Svätých«, v ktorej medziiným učí, že pravý sluha Boží nemôže a nesmie očakávať v budúcom živote za svoje ctnosti ani odplatu, ani trest, ale všetko musí konať z čistej a nesebeckej lásky k Bohu. Zásada táto, hoci na prvý pohľad tak krásna, predsa je veľmi prísna a bludná, lebo tak dokonalým spôsobom môžu Boha milovať len čistí duchovia.

Sám Spasiteľ nám ukázal, rozprávajúc o pekle a o nebi, že človek často musí pamätať na nebeskú odplatu, jestli chce v dobrom vytrvať, — a na tresty pekelné, jestli sa chce zlého chrániť.

Pápež Innocent XII., ktorému predložená bola tá kniha, neodobril ju, ale obsah jej zatratil, o čom dal písomne upovedomiť Fenelona. Fenelon práve sa chystal v deň Zvestovania Panny Marie, roku

1699 25. marca, na kazateľňu zadržal sviatočnú kázeň, keď mu doručili písmo svätého Otca, zatračujúce jeho knižku.

I čo učinil pokorný a veľkodušný arcibiskup? Vyjdúc na kazateľňu, sám prečítal ľudu výrok sv. Otca a osvedčil sa, že sa úplne a bez reptania podrobuje úsudku najvyššej hlavy cirkve, — i napomenul poslucháčov, aby nasledovali jeho príklad, a odvrhli tú knižku, jakožto bludnú, a nečítali ju. Konečne dodal, že ako pastier žiada si byť tak poslušný najvyššiemu pastierovi, ako tá najposlednejšia ovečka ovčiarne jeho.

Poslucháči od pohnutia plakali.

Okrem toho arcibiskup, chcúc zanechať pamiatku svojej poslušnosti, dal vyhotoviť k úcte prevelebnej Sviatosti oltárnej monštranciu, opierajúcu sa na dvoch anjelov, z ktorých jeden šliapal nohami zlé a bludné knihy, a na jednej z tých kníh bolo vidieť i nápis jeho knižky: »Výklad hlavných pravidiel Svätých.« (Schmid, sväz. I., str. 203, z Guill. Handbuch I., 311).

Pápež, otec mafučkých.

Jedny noviny rímské píšu:

»V počte mnohých hostí, ktorí prišli na Veľkonočné sviatky do Ríma, bola aj istá americká rodina z Nového Orleánu. Katolícka tá rodina, vydajúc sa na cestu do Talianska, sobrala sebou i otroka a otrokyňu, ktorí, prídúc do Európy, prestali byť otrokmi, akými boli v Amerike, kde ešte v ten čas kvitlo otroctvo. Otroka, majúci svobodu, už vo Florencii opustil svojich pánov.

Opýtali sa i otrokyne, či si žiada byť slobodnou? Ale tá odpovedala, že vychovaná súc u svojich pánov, a požívajúc od nich mnohé dobrodenia, ani

najmenej nemieni ich opustiť, jestli ju len oni i naďalej chcjú v službe podržať. Pánom sa táto vernosť otrokyne veľmi ľúbila. Tak teda spolu došli do Ríma.

V Ríme otrokyňa prijala svätý krst, súc predtým ešte pohankou, a zo srdca žiadala si priať i sviatosť birmovania, lebo vedela, že keď sa domov vrátia, tak ľahko nebude mať k tomu príležitosť. Mníšky najsvätejšej Trojice sa jej ponúkly, že jej budú napomocné, aby sa táto jej žiadosť vyplnila. I požiadaly dôstojného p. Bodiniho, bývalého posla Sv. Stoleice v Amerike, aby jej túto sviatosť udelil, čo on ochotne učinil. Mladá otrokyňa cítila sa veľmi šťastlivá, ale — k úplnému šťastiu chýbalo jej ešte požehnanie sv. Otca, po čom veľmi túžila.

Prosila teda svojich birmovných rodičov, ktorí cieľom obdržania požehnanja tiež mali predstúpiť pred sv. Otca, aby ju vzali sebou, ale tí ani pri najlepšej vôli nemohli žiadosť jej vyplniť. Obrátili sa však s prosbou na komorníka jeho svätosti. Neprosili o audienciu pre otrokyňu, ale len o tú milosť, aby mohla stáť dakde na chodbe, alebo v predsieni, kade mal sv. Otec prejsť.

O niekoľko dní bol doručený slečne L., to jest tej otrokyni, vstupný lístok do Vatikánu.

L. vybrala sa v označený čas so svojim vstupným lístkom do Vatikánu, — kde ju hneď pustili. Vošla s inými do predsieni. Medzi ľuďmi ktorí tam audienciu čakali, boli i jej rodičia, a môžeme si predstaviť ich zadivenie, keď sa tam tak nenadále stretli. Ale ich zadivenie nemalo ani hraníc, keď službu konajúci komorník na prvom mieste zavolał meno L. Chudobná otrokyňa stála pred námestníkom Ježiša Krista, ktorý ju láskave oslovil: — Poď dcéro moja, poď! Prijal som ťa pred všetkými tými vznešenými dámami, ktoré

v predsieni čakajú, lebo trebárs v očiach sveta si malou, v očiach Boha môžeš byť veľkou. Teší ma, že ň tu vidím, — a žehnám ň.

O niekoľko minút vyšla od sv. Otca, obohatená jeho požehnaním a jeho otcovskou láskavosťou, a rozradostená šťastím, aké ju potkalo, zvolala :

— Videla som nebo, videla námestníka Ježiša Krista, som veľmi, ach, preveľmi šťastlivá! (Kath. S. Blatt — Filotea, 1856).

Pápežník.

Slávneho O'Connella nazval raz v parlamente istý protestantský vyslanec pápežníkom. Ale zručný katolícky rečník nedal sa mýliť, lež obrátený k onému vyslancovi hovoril :

— Snáď si ty myslíš, že ma zneuctíš, keď ma prezývaš pápežníkom? Nie, lež naopak, veľkú česť mi tým preukazuješ. Som pápežníkom, a pyšný som na to. Keď hovoríš, že som pápežníkom, vyznávaš, že moja viera nepretrženým radom pápežov siaha až po Ježiša Krista, kým tvoja viera nesiaha len po Luthera, Kalvína, Henrika VIII. a Alžbetu. Áno, som pápežníkom. Keby si mal len trochu rozumu, musel by si uznať, že vo veciach náboženstva omnoho lepšie je závisieť od pápeža, než od kráľa, — od tiary, než od koruny, — od biskupskej palice, než od meča, — od reverendy, než od ženskej sukne, — od cirkevných snemov, než od parlamentov. Hanbi sa, že nemáš ani viery ani rozumu, a mlč!

Odpoveď ovšem ostrá, ale trefná, — a zvlášte v našich časoch často by sa mohla dobre použiť.

Obeta pre sv. Otca.

— Odpusti, milý Petre, — riekol gróf M. istému chromému žobrákovi, keď ho už zvyklou almužnou

obdaroval, — ale dnes i ja musím prosiť od teba almužnu.

— Pán gróf ráči žartovať, — odpovedal žobrák.

— Ani najmenej, — prosím ťa o almužnu pre svätého Otca, ktorý má mnohé potreby. Prijíma i najmenší milodar, i groš od chudobného, ktorý, ako groš onej chudobnej vdovy z evanjelia, bude azda Bohu milší, než veľká obeta boháča.

— Ach, pán gróf, — odpovedal žobrák so slzami v očiach, — za sv. Otca dal by som i život; ale teraz nemám pri sebe nič. Dovoľte, aby som vám mohol večer priniesť svoj milodar pre sv. Otca.

A vskutku, večer, sotva odzvonili na Anjel Pána, biedny Peter dostavil sa ku grófovi, vybral zo svojich handeriek 12 frankov a, podávajúc ich grótovi, povedal:

— Pán gróf, hľa, celý môj majetok; odložil som si niečo na staré dni a na prípad nemoci. Ale keď je sv. Otec, ako hovoríte, v núdzi, s radosťou všetko mu dám a nezadržím si pre seba ani babky. Pán Boh ma neopustí.

— Ale, Petre, ja to od teba nemôžem prijať. Sám sv. Otec, ktorý tak miluje chudobných, neprijal by takú obeť od teba.

— Pre Boha vás prosím, pán gróf, neodopierajte mi to. Presvedčený som, že Pán Boh bude pamätať na tých, ktorí všetko, čím vládnu, obetujú, aby napomohli sv. Otca.

Gróf, dojatý, vzal žobráka za ruku, hovoriac:

— Dobre, prijímam tvoju obeť, milý Petre. Ponevác však viem, že zajtra nebudeš mať čo jesť, povolám ťa na raňajky, ktoré spolu strávime. (Erbauungsstunden, Nr. 45, 1888.)

Pápež a mohamedán.

Mnohé posolstvá kráľov a mocnárov tohoto sveta, ktoré z príležitosti 50-ročného kňazského

jubilea sv. Otca Leva XIII. prišli do Ríma, budily obdiv celého sveta, zvlášte katolíckeho. V úradnom časopise rehole Otcov Františkánov nachádza sa dôkladný opis posolstva, ktoré vyslal do Ríma cisár z Marokka, mohamedán, v Afrike. Tlumočníkom tohoto posolstva bol P. Jozef Lerchiundi, náčelník missií v kráľovstve marokkánskom, ktoré missie založil ešte sám sv. František a ktoré hojnou mučeníckou krvou posvätené sú

Prijatie posolstva odbývalo sa vo veľkej dvorane Vatikánu. Vodca posolstva povedal po arabsky nasledujúcu reč, ktorú potom do taliančiny preložil spomenutý Otec Františkán:

»Najjasnejší pán, cisár marokkánsky, pán a vládca môj, — ktorého nech Boh zachovať ráci, — poslal mňa ako posla k Tvojej Svätosti, aby som k blahoželaniam, ktoré z príležitosti 50-ročného Tvojho kňazského jubilea celý svet k Tvojim nohám skladá, pripojil i blahoželanie Jeho cisárskej milosti.

»Pán a vládca môj, — ktorému nech Boh dlhého života dopriať ráci, — zo srdca žiada si žiť s Tebou v najsrdečnejšom priateľstve, lebo dobre vie, že si strážcom spravodlnosti a na srdci nosíš šťastie všetkých ľudí. Cisár môj žiada si obnoviť i priazeň a lásku, ktorú zvečnelí jeho predkovia preukazovali reholi sv. Františka.

»Ufá, že priateľstvo medzi Tvojou Svätosťou a cisárskou Jeho milosťou nikdy nezanikne, — ale večne trvať bude.

»Preto ma vyslal pán a vládca môj, ktorého nech Boh ochraňuje, k tvojej Svätosti, aby sme uzavreli záväzok pokoja a priateľstva.

»Na potvrdenie mojich slov posielala pán môji písmo.«

Na to odpovedal pápež nasledovne:

»Cisárske písmo, ktoré nám, — znamenitý muž, — v mene pána tvojho prinášaš, prijímame

s najväčšou vďačnosťou a tešíme sa nevýslovne, že Jeho cisárska milosť z príležitosti nášho kňazského jubilea obsypala nás tak makavými dôkazmi lásky a úcty, posielajúc k nám takých znamenitých mužov s darmi a blahoželaniami. Nám, ktorí spravujeme kormidlo cirkve, na celej zemeguli rozšírenej, veľmi leží na srdci, aby panovníci národov naklonení boli cirkvi katolíckej; preto je nám milé, že cisárska milosť tvojho panovníka zabezpečuje nám večné priateľstvo.

»Teší nás nevýslovne, že uprostred vás vidíme veľmi zaslúženého muža z rehole sv. Františka, ktorý, idúc za príkladom svojho zakladateľa, apoštolskú svoju horlivosť Afrike a zväčša kráľovstvu marokkanskému zasvätil, — a s veľkou radosťou sme počuli, čo nám o mužoch týchto hovoríš; istí sme, že sa oni stanú hodnými náklonnosti a ochrany Jeho cisárskej milosti. Už pred stoletiami jestvovalo vzájomné priateľstvo medzi rímskymi pápežmi a panovníkmi africkými, preto nás teší obnovenie priateľstva tohoto, a i s našej strany všetko vynaložíme, aby ono trvalo a sa zväčšovalo. Daj Bože, aby budúcnosť kráľovstva marokkánskeho a šľachetného panovníka jeho bola čo najšťastlivejšia! (Erbauungsstunden, Nr. 18, 1888)

Smutné je, že pokým mohamedánsky cisár pápeža toľkou úctou obsypáva a blahodarnú účinnosť jeho verejne vyznáva, mnohí synovia cirkve katolíckej ním pohrdajú a neúctive sa eproti nemu chovajú!

Láska k sv. Otcovi.

Pred pár mesiacmi, — rozpráva istý vieryhodný svedok, — oslovilo deväťročné dievča z farnosti sv. Petra v M. kňaza na ulici:

— Velebný pane, mama mi povedala, že vy veľmi milujete svätého Otca.

Áno, dieťa moje, milujem svätého Otca a myslím, že i ty ho miluješ. Ale prečo sa ma to pýtaš?

— Ach, velebný otče, — nemôžem to povedať . . . bojím sa, že ma vysmejete!

— Nie, drahé dieťa moje, — odvtedy, čo Pán Ježiš požehnal malé dieťky, všetci kňazi ich milujú. Nevysmial som nikdy žiadne dieťa, ani teba nevysmejem.

— Prosím, velebný pane, mám malú podlžnosť pre nášho milovaného pápeža, či by ste ju neodobrali?

— Podlžnosť pre pápeža? Akú?

— Počula som od mamy, že je on chudobný, že zlí ľudia mu odobrali všetko, čím vládnu, a veľmi by ma tešilo, keby som mu i ja mohla niečo poslať

— Milé dieťa, ty chceš poslať pápežovi peniaze, preto že je chudobný, ale veď i ty sama si chudobná. Odkiaľ máš tie peniaze?

— Ó, velebný otče, neukradla som ich, lebo viem, že kto kradne, pácha hriech. Matka moja chodíva každé ráno do roboty a vracia sa až večer. Keď odchádza, dáva mi krajíček chleba a 5 halierov a potom odprevadí ma do školy. Za tie peniaze som si dosiaľ kupovala jablká alebo orechy, ale od 12 dní jedávam len suchý chlebík a peniaze si odkladám. Hľa, tu sú, prijmite ich, velebný otče, prosím vás, a pošlite ich svätému Otcovi.

To povediac, vytiahla z vaku 60 halierov v papieriku zavinených.

Prekvapený kňaz nevedel, čo odpovedať, leda:

— Chúďa, dieťa, nech ťa Pán Boh požehná!

I prijal túto obeť lásky dieťaťa k sv. Otcovi. (Erbauungsstunden, Nr. 51, 1888.)

Kňazské jubileum sv. Otca.

Istá farnosť v Nizozemsku slávila spolu s celým katolíckym svetom kňazské jubileum pápežovo:

odbavila sa veľká svätá omša i kázeň. Ale farníci neboli s tým spokojní, lež mnohí z nich vybrali sa na faru, aby sa s p. farárom poradili, ako by ešte mohli väčšmi osláviť výročitú slávnosť túto. Bez dlhého uvažovania usniesli sa, že treba hojne obdarovať chudobných. Išlo už len o to, čo im dať? Jedni mienili, že treba dať napieck dobrého chleba a rozdať ho medzi chudobných.

— Ale veď chlieb, — ozval sa kňaz, — chudobní jedia každodenne; dnes, keď sa celý katolícky svet teší a veselí, nech sa tešia i chudobní. Dajme im lepšieho pokrmu, na príklad dobrého mäsa, aby na deň tento pamätali.

— Ale kde vziať peniaze? — pýtali sa niektorí.

— O tie niet strachu, — odpovedal farár. Znáni ja svojich farníkov a ich milosrdenstvo, keď ide o chudobných. Vystavíme na dvere chrámovej pokladničku a do tej hodí každý, koľko môže.

— Tak ničoho nevykonáme, — ozvaly sa hlasy.

— Nemajte o to starosť; ja som istý, že sa to vydarí.

Farníci sa rozišii. I hádali sa, koľko asi do pokladničky sa nasbiera.

Ale ešte prv, než otvorili pokladničku, zjavil sa na fare farník, vedúci na úväzku tučnú kravu, darovanú pre chudobných od niektorých zámožnejších farníkov, ktorí svoje mená vyjaviť nechceli. Kravu ihneď zabili a mäso medzi chudobných rozdali.

Keď pokladničku otvorili, našli v nej hojne peňazí, za ktoré kúpili nové, teplé šaty pre chudobných.

Takto odbavovala kňazské jubileum sv. Otca farnosť nizozemská. V deň tento veselili sa všetci — i bohatí i chudobní. (Erbauungsstunden, Nr. 27, 1888.)

Láska Indiánov k sv. Otcovi.

Z nemeckého časopisu »Katolícke Missie« (II., 1888, 2) vynímame nasledujúcu udalosť:

»Na sviatok sv. Ignáca najdôst. biskup Heleny: msgr. Brondel rozpovedal Indiánom, s akou veľkou okázalosťou slávili všetci kresťania jubileum sv. Otca, pápeža, — i vyzval ich, aby i oni prispeli k obetiam, aké všetci ľudia sv. Otcovi prinášajú.

Akonáhle sa pobožnosť skončila, malé dietky prinášaly, čo mali najlepšieho, a skladaly to k nohám biskupovým. Ženy snímaly so seba okrasy a šperky; — jedno 18-ročné dievča obetovalo, čo malo najvzácnejšieho, pekný opasok. Ozaj prekvapujúca bola jednoduchá obetivosť istej starency. Nasbierala v horách planého ovocia, čo jej obyčajne za pokrm slúžievalo, a to obetovala, hovoriac, že ona »vďačne bude hlad trpeť, len aby sa mal čím nasýtiť sv. Otec.«

Mužovia tiež nechceli zaostať za ženami. Dávali fajky, nože, slovom všetko, čo v ich očiach malo nejakú hodnotu. Konečne zaviedli i sbierku pre sv. Otca a nasbierali, — do ohľadu berúc ich chudobu, — veľký obnos peňazí, v našich peniazoch asi 4 koruny.« (Erbauungsstunden, Nr. 18, 1888).

Vrahovia pápeža.

Nehovoriac o Lutherovi, ktorý, súc katolíckym reholníkom, zrušil Bohu dané sľuby, povstal proti pápežovi a nazval ho »antikristom«; — mlčaním pominieme Henrika VIII., kráľa anglického, ktorý, pretože mu pápež nedovolil zrušiť sväzok manželský, stal sa z »obrancu viery« najzafatejším jej vrahom; — nespomínajúc ani Fociusa, pôvodcu východného rozkolu, ktorý v svojej nadutosti, ako carihradský patriarcha, v hodnosti chcel byť rovným pápežovi: — predstavíme tu len niekoľko vrahov jeho z našich časov a skúmať budeme, aký vzali koniec.

Štyria Napoleonovia.

Cisár Napoleon I. nastúpil trón francúzsky, ako osvoboditeľ národov a obranca pápežstva. Bol štast-

livým, pokým neprenasledoval svätého Otca: lež konečne odňal mu jeho zeme, dedictvo sv. Petra. V tom čase stál Napoleon na vrchole svojej moci; ale nazadlho potom utratil trón i korunu, — a umrel ako vyhnanec na ostrove sv. Heleny. Mal on syna, ktorý mal po otcovi nastúpiť trón, ako Napoleon II. Ale hriech otcov priniesol nešťastie synovi. Napoleon II. ani nikdy nepanoval; — umrel v mladom veku, a to v cudzej zemi, vo Viedni.

Napoleon III. nastúpil trón, — a i on bol v tom čase osvoboditeľom národa a obrancom moci pápežovej. Panoval šťastlive, kým nepočal napádať svätého Otca. Ale v deň, v ktorý vydal pápeža na pospas revolúcii, v ten samý deň, v ktorý francúzske vojsko opustilo Rím, prehrali Francúzi prvú bitku s Prusmi. Potom už prehrával Napoleon jednu bitku za druhou, ztratil trón i korunu, — a umrel vo vyhnanstve, na jednom ostrove anglickom.

Napoleon III. mal tiež syna ktorý ako Napoleon IV. mal byť cisárom francúzskym, no hriech otcov zase trestaný bol na synovi. Napoleon IV. tiež nikdy nepanoval, — žil vo vyhnanstve v Anglii, a umrel v kvete života v cudzej zemi, v Afrike, od divých ľudí zavraždený.

Tak všetci štyria Napoleonovia umreli vo vyhnanstve. Dvaja z nich napádali pápeža, zapríčinili mu mnoho trpkosti, ale i sami utratili potom trón a kráľovstvo. Synovia ich, trestaní súc za hriechy otcov, ani nikdy nepanovali a pomreli v cudzích krajoch.

— Keby som sa teraz navrátiť mohol do Europy, — povedal raz Napoleon I. generálovi Kethelovi na ostrove sv. Heleny, — privolal by som všetkým panovníkom: »Nebojujte proti pápežovi, aby ste neskončili tak, ako ja!«

Toto sú historické udalosti, ktoré nepotrebujú výkladu. (Kathol. Missbl., Nr. 51, 1880.)

Neposmievaj sa z nástupcu Kristovho.

Na fašiangy roku 1863 chceli takzvaní Italia-nissimi z Cita di Castello v Perudzii posmešným spôsobom predstaviť pápeža, ako dáva výsluch kardinálom. Komedia odbavovala sa na námestí, a síce spôsobom nehanebným, hlavu Cirkve veľmi urážajúcim. Po komedii poskladali masky a rožišli sa domov. Sotva však prestúpil prah domu svojho ten, čo predstavoval pápeža, mrtvicou ranený klesnul na zem, volajúc: »Kňaza, kňaza!« Poslali pre kňaza, ale kým ten došiel, komediant bol mrtvý. (Armonia, Nr. 12, 1863).

Ruka i noha.

Neďaleko Neapolu shromaždilo sa raz viac mladých ľudí ku spoločnej zábave. Jeden z pomedzi nich hrešil veľmi na pápeža; potom zdvihol nohu a riekol:

— Touto nohou by som ho rád kopnúť.

Potom zdvihol hore ruku a povedal:

— Touto rukou, by som ho rád vyfliaskaf?

Lenže sotva vyriekol tie rúhavé slová, vykričnul a mrtvicou ranený padol na zem. Poslali pre kňaza, ktorý i prišiel, ale nešťastlivec utratil medzitým seba-povedomie. — Ostatní mládenci, vzrušení tým, čo sa stalo, padli kňazovi k nohám a vyspovedali sa. Chorého odviezli do nemocnice v Neapoli, kde o istý čas prišiel k sebe; Boh ho od smrti zachránil, — ale ruka a noha jeho ostala nehybná. (Apologista di Torino, Nr. 10, 1862).

Opovrhnuté požehnanie.

Istý mládenec prišiel z Nemecka do Talianska, aby tam v teplejších krajoch zo svojej ťažkej cho-

roby vyzdravel. Súc raz prítomný na slávnostnom požehnaní pápežskom, povedal svojim spoločníkom :

— Hľa, teraz som už požehnaný. Ale, — dodal posmešne, — môžem vás ubezpečiť, že zhola nič sa necítim lepšie.

— To požehnanie, pane môj, — odpovedal mu jeden starý Riman, — pomáha len tým, ktorí si ho prijať žiadajú.

— A čo sa stane tým, — pýtal sa mládenec, — ktorí ho nechcú a v ňom, ako i ja, neveria?

— V tom páde, — odpovedal Ital, — môže ono i škodiť.

A skutočne v tom okamžení mládenec ten sa zbláznil. Vykrúcal oči, hádzal sa, slovom bolo na ňom badať najnebezpečnejšie pomätenie rozumu. Privolaný lekár pokrčil ramenami, nevediac, čo má na celú vec povedať. (*Apologista di Torino*, Nr. 8, 1863).

Potrestaný posmeškár.

Istý starý vyslúžilý vojak rozpráva nasledujúcu udalosť:

Keď počas vojny s Francúzmi slúžil som r. 1870 pri vojsku, mal som istého poddôstojníka, ktorý najväčšiu radosť nachádzal v posmeškovaní Jeho Svätosti pápeža Pia IX. Namýšľal si, že je i básnikom, i písal posmešné verše na Pia IX., ktoré potom v krčme pri pive nám predčítaval. Ale vojaci, hoci väčšinou protestanti, nemali akosi vôle smiať sa nad tým, lebo nevideli v tom žiadneho ostrovtipu, vysmievať sa zo starca, ktorého celý svet v úctivosti mal. Tak to bolo až do 16. mája r. 1871. Bola práve nedeľa, a my sme stáli už len niekoľko míľ od Paríža. Poddôstojník zase si tropil posmešky z Pia IX., ale ani teraz sa akosi nikto nesmial, čím sa on veľmi obrazeným cítil.

Aby nás predsa ku smiechu pohnul, povedal, že nám ukáže, ako robí poklonu pápežské vojsko pred pápežom Piom.

— Zase o Piovi! — ozval sa s nevoľou akýsi hlas.

Poddôstojník vzal svoju flintu, zapichnul ju do zeme tak, že kolba trčala hore. Potom padol na kolená, a vzal flintu pod pazuchu pravej ruky; palec ľavej ruky strčil do nosa a palec pravej ruky chytil rukou ľavou a vyplazil jazyk. A nad touto hlúposťou mali sme sa my smiať, — ale sme sa nesmiali.

Mňa to rozhnevalo, — i nemohol som ďalej mlčať.

— Pane poddôstojníku, — riekol som, — to, čo vy robíte, nesluší sa na vojaka.

On sa osopil na mňa :

— Prečo? Zdá sa mi, že ste vy hlúpy katolícky svätuškář!

Na tieto slová krv mi uderila do hlavy, ale som sa musel opanovať, aby som vyhnul trestu, a preto len toľko som povedal :

— Podľa môjho zdania, nesluší sa predstavenému, zvláštne v čas vojny, takýmto spôsobom posmievať sa z pápeža, alebo z náboženstva.

— Ja ti hneď zapchám ústa! — povedal celý rozsfdený.

Vtedy sa ma už zastalo viacej vojakov.

— Pre vysmievanie sa z pápeža potrescú zaiste ešte i poddôstojníka, — volali jednohlasne.

Takto sa vec pokojne vybavila. Avšak v ten deň o 11-tej hodine v noci bolo počuť výstrel z bytu poddôstojníka. Sbehli sme sa a našli sme posmievača váľať sa v krvi.

S tou samou flintou, s ktorou posmešne napodobňoval poklonu pápežského vojska, strelil si

do hlavy, a to zúmyselne, lebo palcom pravej nohy spustil kohútik. Keď sme k nemu došli, už nežil. Podľa svedectva lekára učinil to z »pomätenia rozumu«(!); preto, nie ako samovrah, ale slávnostne bol pochovaný. Vojaci nechceli veriť tomu »pomäteniu rozumu«, ale predsa sa tešili, že sa pozbavili neznesiteľného posmeškára. Jeden vojak-protestant mi povedal:

— Nechcel by som byť v jeho koži na tomto svete.

Vyznanie toto, ináč úplne pravdivé, som zaznačil, aby čitatelia vedeli, ako Boh tresce tých, ktorí sa posmievajú pápežovi. (Eichsf. Volksbl., 1885).

Traja posmievači.

V mestečku M. vo Vestfálii sedeli traja holo-brádkovia pri fľaške vína. — Dvaja z nich boli dľa matriky katolíci, tretí protestant, — ale žiaden z nich nemal viery. Z politiky prešli na náboženstvo. Jeden pripomenul, že podľa novinárskych zpráv pápež Pius IX. trpí na nebezpečný karbunkulus (vred na krku). Súc už v dobrej nálade, zdvihol pohár a zvolal:

— Nech žije karbunkulus starého v Ríme!...

Hlučný smiech a štrngot pohárov bolo odpovedou. Prítomný sluha so zarazením očúval posmech tento.

O krátky čas jeden z nich, ačkoľvek človek železného zdravia a mladý, náhle umrel. A čo sa mu stalo? Hľa, našli mu karbunkulus na krku. O pol roka aj druhý z nich taký istý vred dostal, — a nepomohla mu nič jeho silná nátura; musel umreť. Prišiel rad na tretieho. I kto by opísal jeho pocit, keď i na jeho krku ukázal sa karbunkulus?

Obrátil sa síce a zaopatrený bol sviatosťami zomierajúcich, ale spravедlivý Boh i na ňom zanechal odstrašujúci príklad.

Všetci traja sú už dávno pokrmom červov — a »Starý v Ríme« žil ešte mnohé roky. (Eichst. Volksbl.).

Kardinál Chigi (Kidži).

Pápežský nuncius Chigi pospiechal z Monachiuma do Paríža k Napoleonovi III., ktorý v tom čase bol najvyšším mocnárom sveta. Bolo to r. 1859. Už pred piatimi rokmi uponížil Rusko vo vojne krymskej, — a teraz neprestaly válečné pokriky pod Solferinom a Magentou; Rakúsko bolo premožené, talianske kniežatá z vlasti vypudené, a všetko kresťanstvo, v strachu o pápeža, modlilo sa za neho, ako niekdy prví kresťania za sv. Petra vo väzení. Kardinál Chigi pospiechal teda do Paríža, aby mocnému Napoleonovi III. pod ochranu odporučil Rím a pápeža; presviedčal ho a prosil, ako otec svojho syna. Ale syn, ktorému Pius IX. ešte ako biskup Imoli život zachránil, nevďačný Napoleon viac sa bál dýk a osídil tajných spoločností, než pomsty neba, — Napoleon neuposlúchnul hlasu pápežovho. Ešte päť rokov, až do 15. septembra 1864. roku, trápil nevinného baránka; konečne uzavrel povestnú smluvu s Talianmi o úplnom zničení cirkevného štátu, — a o šesť rokov pozdejšie, 31. júla 1870. roku, opustili Francúzi Rím, aby dňa 1. septembra pod Sedanom bez všetkého boja vydaní boli do rúk nepriateľa.

O dvadsaťsedem rokov neskoršie, v čas smrti kardinála Chigiho, ba i dnes pápežstvo jestvuje, ale Napoleon už nežije. Pius IX. pokojne odpočívá v San-Lorenzu, v svätej zemi pápežského Ríma, —

a Napoleon, zhanobený a prekliaty, odpočíva nie v zemi francúzskej, lež v cudzej anglickej. Na stolci Petrovom spravuje Lev XIII. s hodnosťou svoj najvyšší úrad — obklúčený úctou celého sveta. A hoci mu všetko sobrali, jedno mu preda sobraf nemohli, t. j. *srdcia, lásku a oddanosť vyše 200 millionov katolíkov celého sveta*. Rodinu Napoleonovu však zastihla kliatba s neba. Krv jeho syna vypila zem Afriky, tá istá, čo bola hrobom Napoleona I.; a Eugenia, žena Napoleona III., túlala sa po svete, blúdiac bez stáleho prístrešia.

Keby msgr. bol pred 27. rokmi vedel to, čo pri svojej smrti videl, nebol by prosil Napoleona, ale ako prorok Daniel by bol k nemu prísne prehovoril:

— Napoleone, ja neprichádzam prosiť a modlikať, — prichádzam ťa vystríhať; nehovorím pre dobro pápeža, ale pre dobro tvoje; nebuď úzkostlivý o pápeža, — lebo o neho sa stará iný, lepší a mocnejší! Ale strachuj sa o seba, o svoje dieťa, o svoju rodinu, o svoju rodnú zem, — strachuj sa o Francúzsko! Vzpomeň si na svojho veľkého deda, — ako on zahynul, akonáhle znevážil pápeža, tak i ty zahynieš, — ty i tvoja rodina i tvoja krajina. Cudzí národ príde od severu, pojme ťa do otroctva, zaujme Paríž, — a tvoj vlastný národ hanebne ťa shodí s trónu. Ba i tvoji prívrženci, tvoji priatelia, — tí istí, ktorým ty dnes pápeža na pospas vydávaš — tí istí, hovorím, nezničia pápeža, ale teba! . . . (Lockrez.)

Obsah 2. sošitu II. sväzku.

Ježiš Kristus príde súdiť živých i mrtvých.

	Strana
Neviditeľný súd	5
Obraz posledného súdu	6
Kedy bude posledný súd	7
Strach pred súdom Božím	8
Zahanbenie bezbožných	9
Tvár Sudcova	10
Slová sv. Efrema	11
Dve bedničky	13
O Duchu svätom	15
Duch sv. v podobe holubice	18
Pôsobenie Ducha svätého	19
Obrátenie na smrteľnej posteli	19
Svätá Maria Egyptská	24
Egidius	26
Ján Gvalbert	27
Jakoponi	29
Eudoxia	31

O cirkvi katolíckej.

Tá istá obeta	37
Predošlá matka	38
Nestranné svedectvo	41
Kde je pravá potecha	42
Svobodné skúmanie	44
Proti čomu protestuješ	46
Lahkovnosť chodiť spolu s neverou	47

Kde je lepšie umierať?	
Či to nie zázrak?	
Potešiteľné spozorovanie	
Cirkev je svätá	
Vyznanie navrátiťšieho sa protestanta	

O hlave cirkve čili o pápežovi.

Moc pápežova	
Pápež a Napoleon I.	
Podivná ústupnosť	
Pápež, otec maľučkých	
Pápežník	
Obeta pre sv. Otca	
Pápež a mohamedán	
Láska k sv. Otcovi	
Kňazské jubileum sv. Otca	
Láska Indiánov k sv. Otcovi	
Vrahovia pápeža	
Štyria Napoleonovia	
Neposmievaj sa z nástupcu Kristovho	
Ruka i noha	
Opovrhnuté požehnanie	
Potrestaný posmeškár	
Traja posmievači	
Kardinál Chigi (Kidži)	

